

Doorlopende leerlijnen Nederlands als sterke vreemde taal

EEN REVISIE EN ACTUALISATIE VAN
DE LEERLIJNEN UIT 2016

Doorlopende leerlijnen Nederlands als sterke vreemde taal

Een revisie en actualisatie van
de leerlijnen uit 2016

Maart 2023

een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

Verantwoording

2023 SLO, Amersfoort

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Auteurs:

Mariëtte Hoogeveen en Marion Snetselaar

In samenwerking met de werkgroepen NVT:

Sint Eustatius: Sieglindag Critchlow, Davina Kuils, Helen Peroti, Lucinda Redan,

Audrey Zesburg, Rhea Courtar, Jolly Ferwerda, Kimberley Blokland

Saba: Saskia Blokland, Rhiannon Jorna, Julynnes Woods, Peggy Aveloo

Informatie

SLO

Postbus 502, 3800 AM Amersfoort

Telefoon (033) 4840 840

Internet: www.slo.nl

E-mail: info@slo.nl

AN

1.8057.852

Inhoudsopgave

Inleiding en verantwoording	4
Achtergrond	4
Schoolnabije ontwikkeling	4
Waarom een leerlijn?	4
Revisie van de leerlijn NVT	5
 Mondelinge taalvaardigheid	 9
Luistervaardigheid	10
Spreekvaardigheid	21
Gespreksvaardigheid	28
 Leesvaardigheid	 51
 Schrijfvaardigheid	 67
 Referenties	 80

Inleiding en verantwoording

Achtergrond

In 2016 werden in opdracht van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen door SLO leerlijnen Nederlands als sterke vreemde taal (voortaan leerlijnen NVT) ontwikkeld voor het po en vo op Sint Eustatius (Werkgroep Doorlopende leerlijnen NVT, 2016). Aanleiding was de transitie van Nederlands naar Engels als instructietaal op Sint Eustatius. Hierdoor veranderde de status van het Nederlands: het was niet langer de instructietaal op de scholen, maar kreeg een positie als sterke vreemde taal. Met 'sterke' werd aangeduid dat er een hoger niveau verwacht werd aan het einde van de schoolloopbaan dan doorgaans behaald wordt bij het leren van een vreemde taal. Om dit niveau te bereiken en borgen, werden leerlijnen ontwikkeld. Ook werd vastgesteld dat de leerlingen tenminste vier uur Nederlands per week krijgen en dat er tijdens de lessen Nederlands door docenten en leerlingen Nederlands gesproken wordt. De leerlijnen werden gebaseerd op het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen (ERK, 2001) en op de Taalprofielen waarin het ERK uitgewerkt is (Nationaal Bureau Moderne Vreemde Talen, 2004).

In 2020 gaf OCW opdracht om de leerlijnen te evalueren, nadat de scholen aangegeven hadden dit wenselijk te vinden. Inmiddels waren er voor Sint Eustatius en Saba methodes ontwikkeld voor het NVT-onderwijs, was er een supplement van het ERK verschenen in Nederlandse vertaling (Nederlandse Taalunie, 2018) en waren ook de Taalprofielen herzien (Fasoglio et al., 2015). De leerlijnen die hier voorliggen zijn gebaseerd op het herziene ERK en de herziene Taalprofielen. Daarnaast is gebruik gemaakt van de SLO-website www.erk.nl, waar de doelen van het ERK overzichtelijk geordend zijn.

Schoolnabije ontwikkeling

In 2021 startte de evaluatie en revisie van de leerlijnen voor Sint Eustatius en Saba. Er werd per eiland een werkgroep ingesteld met vertegenwoordiging van alle scholen, met een spreiding van de leerkrachten over de verschillende leerjaren. Voorafgaand aan de drie bijeenkomsten die in 2021-2022 plaatsvonden, vulden de scholen en werkgroepleden enquêtes in over hun ervaringen met de leerlijnen en wensen voor revisie. Op basis van de enquêtes, scholing over het herziene ERK en voorbereidingsopdrachten werden tijdens de werkbijeenkomsten voorstellen voor revisie gedaan en besproken voor de verschillende domeinen van de leerlijn: gesprekken voeren, luisteren en spreken, lezen en schrijven.

Waarom een leerlijn?

Een leerlijn is een schematisch weergegeven opbouw van (tussen)doelen en inhouden voor verschillende taalvaardigheden die leiden tot een einddoel. In dit geval het bereiken van de in het ERK beschreven taalvaardigheidsniveaus (van A1 t/m B2). Ze bestrijkt opeenvolgende schooljaren en schooltypen en daarom spreken we van een 'doorlopende' leerlijn: van voorschool tot en met vo. Een leerlijn heeft verschillende functies. Voor onderwijs in het Nederlands als vreemde taal op Sint Eustatius en Saba is een belangrijke

functie dat het curriculum vastgelegd wordt. Dit is een belangrijk tegenwicht tegen de snelle personele wisselingen in dit onderwijs, die ertoe kunnen leiden dat de komst van iedere nieuwe leerkracht weer leidt tot een ander onderwijsaanbod, waardoor er te weinig continuïteit is. Omdat in een leerlijn duidelijk omschreven wordt wat een leerling op een bepaald moment moet kennen, dient een leerlijn ook om herhalingen of hiaten in het onderwijsaanbod te vermijden. Een leerlijn kan ook gebruikt worden om het onderwijsaanbod te evalueren en keuzes te maken. Daarnaast kan een leerlijn dienen als basis om eigen lesmateriaal te ontwikkelen en voor de ontwikkeling van (genormeerde) (volg)toetsen, omdat de toetsen afgestemd kunnen worden op de in de leerlijn beschreven inhoud en niveaus. Ten slotte is een leerlijn een concretisering van wettelijke kaders. Zo garandeert de leerlijn dat het onderwijsaanbod voor Nederlands als sterke vreemde taal aan wettelijke normen en eisen voldoet en bij de tijd is.

Revisie van de leerlijn NVT

De herziene Taalprofielen, het herziene ERK en (via de inbreng van de docenten) de ontwikkelde methodes voor het NVT-onderwijs vormen de basis van de revisie van de leerlijn NVT. Bij het herziene ERK merken we op dat de set descriptoren uit 2001 niet veranderd, maar aangevuld is. De belangrijkste aanvullingen behelzen de toevoeging van descriptoren voor niveau pre-A1, verrijking van de beschrijvingen op het niveau A1 en de C-niveaus, een versie voor gebarentalen, de ontwikkeling van nieuwe schalen (bijvoorbeeld voor vrijetijdslezen, fonologie, meertalige en pluriculturele competentie), en de toevoeging van (sub)schalen aan al bestaande schalen. Bijvoorbeeld de toevoeging 'online conversatie en discussie' aan 'interactie', en uitbreiding van de modus 'bemiddeling'. Bij dit laatste gaat het om alle activiteiten die communicatie bevorderen en vergemakkelijken, bijvoorbeeld het schakelen tussen verschillende talen. Ten slotte is er uitgebreidere aandacht voor het gebruik van strategieën bij het uitvoeren van taaltaken.

Naast de genoemde bronnen is voor de revisie gebruik gemaakt van een bewerking van de oorspronkelijke leerlijn door de Nederlandse Taalunie (Leerlijn Nederlands als vreemde taal, 2019) voor de Nederlandse grensgebieden. Deze bewerking betreft vooral aanvullingen bij de uitwerking van doelen voor de verschillende leerjaren. Waar de aanvullingen verbeteringen waren zijn ze, soms met kleine aanpassingen, overgenomen (<https://taalunie.org/informatie/111/leerlijnen-nederlands-als-vreemde-taal>).

De revisie van de leerlijn heeft betrekking op de vorm, de niveaus en de inhoud van de leerlijn. We lichten de belangrijkste revisies toe.

De **vorm** van de leerlijn is aangepast met een nieuwe ordening van de tussendoelen op de verticale as. In plaats van een ordening van de doelen per vaardigheid en niveau, worden nu per vaardigheid en tussendoel alle niveaus direct onder elkaar geordend. Concreet: bij de vaardigheid spreken worden bij het tussendoel monoloog de doelen voor A1, A2, B1 en B2 gegeven. Dit maakt het verschil tussen de doelen voor de verschillende niveaus beter zichtbaar. De overgang naar een volgend niveau wordt gemarkeerd door het gebruik van een andere kleur. De overgang naar een volgend tussendoel wordt gemarkeerd door een witte balk.

Op de horizontale as is in de cellen die de **niveaus** aangeven een pijl toegevoegd die van links naar rechts loopt. Hiermee wordt benadrukt dat er sprake is van een ontwikkeling in opklimming van niveaus en dat de scheidslijnen tussen de verschillende niveaus niet absoluut zijn. 'Naar niveau A1' omvat de leerjaren voorschool tot en met groep 3-4, 'naar A2 omvat de leerjaren 5-6 en 7-8' naar B1 omvat de leerjaren 1-2, 3-4 en 5. Deze grenzen geven aan wat leerlingen gemiddeld moeten bereiken. Het is echter goed mogelijk dat een leerling uit groep 4 al verder op weg is naar niveau A2 en taken kan uitvoeren die geplaatst zijn bij groep 5-6. Er zijn ook leerlingen die meer tijd nodig hebben om een volgend niveau te bereiken. Daarom loopt A1 door in de vulling van de cellen tot en met groep 5-6 en loopt A2 door tot en met klas 3-5 vo. Dit laatste met het oog op de CVQ-leerlingen met basisvak Nederlands waar A2 het gewenste eindniveau is en dat vijf leerjaren telt (vmbo en deel mbo). Voor het vo is niveau B2 toegevoegd en is de leerlijn aangevuld met doelen voor klas 5. Dit niveau geldt voor de leerlingen die de academic stream volgen, daarin Nederlands volgen als verdiepingsvak en het CSEC-examen doen. Voor leerlingen die in de academic stream Nederlands als basisvak volgen is B1 het eindniveau.

De meeste revisies hebben betrekking op de **inhoud** van de leerlijn. De belangrijkste zijn:

- Er zijn inhouden uit cellen vervangen, geherformuleerd en/of verplaatst naar andere leerjaren/niveaus, of naar andere tussendoelen, waar ze beter bij aansluiten. Het voert te ver om al deze aanpassingen te beschrijven. Ze zijn gebaseerd op de oordelen van de werkgroepleden en de curriculumexperts over de passendheid van de vulling van de cellen, waarbij de volgende factoren zijn meewogen: aansluiting bij het onderwijsaanbod op basis van nieuwe methodes, aansluiting bij de inhouden van de cellen in de voorafgaande en volgende leerjaren, het huidige en gewenste niveau van de leerlingen, relevantie voor de Caribische context in het algemeen en relevantie voor de schoolspecifieke context van Sint- Eustatius en Saba.
- Er zijn tussendoelen verplaatst naar andere domeinen. Bijvoorbeeld: 'een spreker als gesprekspartner begrijpen' is verplaatst van het domein luisteren naar het domein gesprekken voeren, omdat het niet gaat om monologen en de hulp van een gesprekspartner hierbij essentieel is.
- De verwijzing naar 'moedertaalspreker' is in de omschrijving van het tussendoel verdwenen. Het herziene ERK wil beter tot uitdrukking brengen dat de illustratieve descriptoren van het ERK geen geïdealiseerde moedertaalspreker als referentiepunt nemen, ook in het licht van meertalige competenties. Het doel 'een moedertaalspreker als gesprekspartner begrijpen' (gespreksvaardigheid) is in de leerlijnen gewijzigd in 'een gesprekspartner begrijpen' en 'een gesprek tussen moedertaalsprekers begrijpen' (luistervaardigheid) is gewijzigd in 'een gesprek tussen andere sprekers begrijpen'.
- Er zijn tussendoelen toegevoegd die niet in de oorspronkelijke leerlijn waren opgenomen. Deze betreffen de aanvullingen uit het supplement in het nieuwe ERK. Bijvoorbeeld: 'online conversatie en discussie' bij gesprekken voeren, aandacht voor 'meertalig begrip en repertoire' bij lezen en schrijven en aandacht voor 'bemiddeling van tekst'.
- Uit de schaal 'meertalige en pluriculturele competentie' zijn vooral elementen uit de subschalen 'meertalig begrip' en 'voortbouwen op meertalig repertoire' verwerkt.

Deze zijn voornamelijk ondergebracht bij de nieuwe overzichten 'taalcompetenties/tekstkenmerken en strategieën', en wel bij spreek- en gespreksstrategieën en compensatiestrategieën. Bijvoorbeeld: "kan zijn/haar beperkte repertoire in *verschillende talen* inzetten om een probleem uit te leggen of om hulp of verduidelijking te vragen." (A2) en "kan internationaal gebruikte woorden en woorden die voorkomen in *verschillende talen* (bijv. Haus/huis/house) herkennen" (A1). Uit de subschaal 'voortbouwen op pluricultureel repertoire' zijn enkele bruikbare elementen m.b.t. nummeren, afstand meten en tijd aangeven verwerkt.

- De nieuwe schalen 'lezen als vrijetijdsbesteding' en 'reageren op creatieve teksten' uit het herziene ERK zijn als tussendoelen toegevoegd bij leesvaardigheid vanaf respectievelijk niveau A1 en B1. De algemene omschrijvingen van de niveaus zijn vervangen door uitgebreidere niveauaanduidingen bij de verschillende taaldomeinen uit het herziene ERK. Ze geven beter zicht op wat er in het algemeen per niveau bereikt moet worden. Deze algemene omschrijvingen staan aan het begin van het (sub)domein.
- Bij de receptieve vaardigheden (luisteren en lezen) zijn overzichten opgenomen waarin de kenmerken gegeven worden waar de aan te bieden lees- en luisterteksten aan moeten voldoen. Bij luisteren gaat het bijvoorbeeld om woordgebruik en zinsbouw, tempo en articulatie en tekstlengte. Bij lezen gaat het om dezelfde kenmerken en om tekstindeling in plaats van articulatie.
- Er zijn overzichten opgenomen over het leren gebruiken van strategieën bij het uitvoeren van taaltaken. Per niveau wordt beschreven wat een leerling zou moeten kunnen. Bijvoorbeeld bij lezen op niveau A1: "kan van korte teksten over zeer vertrouwde en bekende onderwerpen met hulp van voorkennis en lay-out voorspellen waar de tekst waarschijnlijk over gaat." Aandacht voor strategieën ontbrak in de oorspronkelijke leerlijn.
- Het niveau pre-A1 hebben we opgenomen in de cellen en, anders dan in het ERK, niet als apart niveau.

De leerlijn in deze publicatie bevat een uitwerkingen van de volgende (sub)domeinen en doelen, waarbij de subdomeinen luisteren, spreken en gesprekken voeren deel uitmaken van het domein mondelinge taalvaardigheid. Per (subdomein) worden in onderstaand schema de doelen gegeven die in de leerlijn achtereenvolgens aan bod komen.

(Sub)domein	Doelen
luistervaardigheid	Gesprek tussen andere sprekers begrijpen
	Luisteren naar mededelingen en instructies
	Kijken en luisteren naar audiovisuele media
	Luisteren als lid van het aanwezige publiek
spreekvaardigheid	Monoloog
	Publiek toespreken
	Openbare mededelingen
gespreksvaardigheid	Een gesprekspartner begrijpen
	Informeel gesprekken
	Zaken regelen

gespreksvaardigheid	Informatie uitwisselen
	Discussies en bijeenkomsten
	Doelgerichte samenwerking
leesvaardigheid	Correspondentie lezen
	Oriënterend lezen
	Lezen om informatie op te doen
	Instructies lezen
	Lezen als vrijetijdsbesteding
	Reageren op creatieve teksten
schrijfvaardigheid	Correspondentie
	Notities, berichten en formulieren
	Creatief schrijven
	Verslagen en werkstukken

Deze doelen zijn in de leerlijn uitgewerkt voor de verschillende leerjaren en niveaus. Ze zijn in de leerlijn per domein en niveau weergegeven op de verticale as. De uitwerking van de doelen in taaltaken en voorbeelden zijn weergegeven op de horizontale as.

De verschillende (sub)domeinen komen in de leerlijn afzonderlijk aan bod. Dit zou kunnen suggereren dat er geen samenhang is tussen de verschillende domeinen en doelen. Maar er is wel samenhang tussen de verschillende domeinen van de leerlijn en tussen de taalactiviteiten en voorbeelden in de cellen en het is heel belangrijk dat de verschillende doelen en taalactiviteiten in samenhang aan bod komen. Docenten kunnen leerlingen helpen om zich bewust te worden van de mogelijkheden om wat ze leren bij lezen, in te zetten bij het schrijven. Bij beide vaardigheden is dezelfde kennis van teksten aan de orde, zoals hoofdzaken-details, alinea-indeling, functies van koppen en tussenkoppen. Wanneer leerlingen zich hiervan bewust worden, helpt dat hen om taaltaken gemakkelijker en beter uit te voeren.

Graag danken we allen die betrokken waren bij de herziening van de leerlijn NVT. In het bijzonder danken we de leden van de werkgroepen NVT op Sint Eustatius en Saba die veel tijd en energie gestoken hebben in de revisie van de leerlijn. Zij hebben ervoor gezorgd dat deze leerlijn gebaseerd is op en verder richting geeft aan de ontwikkeling van het onderwijsaanbod voor NVT op Sint Eustatius en Saba.

Mondelinge taalvaardigheid

Luistervaardigheid

Doelen ¹

Luistervaardigheid	 A1 Kan spraak uit de standaardtaal volgen die heel langzaam en zorgvuldig wordt uitgesproken, met lange pauzes om de betekenis op te nemen. Kan concrete informatie herkennen (bijvoorbeeld plaatsen en tijden) over vertrouwde onderwerpen uit het dagelijks leven, mits deze langzaam en duidelijk wordt uitgesproken.			 A2 Kan frasen en uitdrukkingen verstaan die verband houden met zaken van de meest directe prioriteit (zoals elementaire persoons- en familiegegevens, boodschappen doen, plaatselijke geografie, werk), mits er helder en langzaam wordt gearticuleerd. ²		 B1 Kan de hoofdpunten verstaan van heldere spraak in standaardtaal, of een vertrouwde variant ervan, over vertrouwde zaken die regelmatig aan de orde komen op het werk, op school, in de vrije tijd, enzovoort, met inbegrip van korte verhalende teksten.		
						 B2 Kan de hoofdgedachten begrijpen van naar inhoud en vorm complexe gesproken tekst in standaardtaal, of een vertrouwde variant ervan, over concrete en abstracte onderwerpen, met inbegrip van technische besprekingen in het eigen vakgebied. Kan uitgebreide betogen en complexe redeneringen volgen, mits het onderwerp redelijk vertrouwd is en de richting van de discussie wordt aangegeven met expliciete signalen.		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A1 Gesprek tussen andere sprekers begrijpen: Kan enkele woorden en uitdrukkingen begrijpen als mensen praten over zichzelf, familie, school, hobby's of de omgeving (bijv. In een winkel).	Begrijpt iemands naam wanneer de leerkracht die aan een Nederlandse bezoeker vraagt.	Begrijpt uitdrukkingen die gebruikt worden om te begroeten of afscheid te nemen, zich voor te stellen en te vragen hoe het gaat.	Begrijpt gesprekken over persoonlijke zaken: welke leeftijd de sprekers hebben, wat hun lievelingssport of -eten of -drinken is.	Begrijpt gesprekken over persoonlijke zaken: wat mensen graag doen, wat ze op welke momenten aan het doen zijn of gedaan hebben.				
A2 Gesprek tussen andere sprekers begrijpen: Kan korte, eenvoudige sociale uitwisselingen globaal volgen.				Begrijpt gesprek over uitstapje tussen familieleden of over wat er die dag gedaan moet worden.	Begrijpt (delen van) gesprek tussen toeristen op straat, in een winkel of hotel.	Begrijpt gesprek tussen leerlingen over leerkrachten of schooljaar.	Begrijpt gesprek tussen leerlingen over stage-ervaringen.	Begrijpt gesprek over intake van nieuwe opleiding.

¹ Kenmerken van de aangeboden luisterteksten en strategieën zijn opgenomen op pagina 19.

² De cellen voor niveau A2 zijn tot en met klas 5 VO gevuld met het oog op leerlingen uit de vocational stream, die binnen het CVQ-examen Nederlands als basisvak hebben. Voor CVQ-leerlingen met Nederlands als verdiepingsvak geldt B1 als eindniveau. Voor leerlingen uit de academic stream die binnen het CSEC-examen Nederlands als basisvak hebben, geldt eveneens B1 als eindniveau. B2 is eindniveau voor leerlingen die binnen het CSEC-examen Nederlands als verdiepingsvak hebben.

Luistervaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2+ Gesprek tussen andere sprekers begrijpen: Kan over het algemeen het onderwerp en veranderingen daarin bepalen in discussies.							Bepaalt als toevoerder bij bijeenkomst van de leerlingenraad het onderwerp.	Stelt als toevoerder bij themabijeenkomst verandering van onderwerp vast.
B1 Gesprek tussen andere sprekers begrijpen: Kan over het algemeen de hoofdpunten volgen van een uitgebreide, informele discussie die rondom hem of haar wordt gevoerd.						Begrijpt gesprek tussen leeftijdgenoten over muziek. Begrijpt hoofdpunten in wat langere discussie over dagelijks of bekend onderwerp (bijv. belangrijke examens, trendy sporten).	Begrijpt gesprek tussen medereizigers in trein of bus over onveiligheid op straat.	Begrijpt gesprek/discussie over milieu onder begeleiding van een milieuorganisatie.
B1+ Gesprek tussen andere sprekers begrijpen: Kan het grootste deel van alledaagse gesprekken en discussies rondom hem/haar volgen.							Begrijpt hoofdpunten in relatief lang gesprek, dat wordt beluisterd (bijv. in restaurant).	Begrijpt de belangrijkste punten van discussie tussen leerlingen.
B2 Gesprek tussen andere sprekers begrijpen: Kan de voornaamste argumenten voor of tegen een standpunt of idee herkennen in een discussie die wordt gevoerd in duidelijke standaardtaal, of een vertrouwde variant ervan.								Herkent, tijdens (buitenlandse) stage, argumenten voor of tegen in discussie tussen collega's over bijv. reorganisatie.

Luistervaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A1 Luisteren naar mededelingen en instructies: Kan tot hem of haar gerichte vragen en opdrachten verstaan en korte, eenvoudige aanwijzingen volgen.	Begrijpt eenvoudige woorden (<i>zitten, staan, handje geven</i>).	Begrijpt het wanneer iemand vraagt deur dicht te doen/licht uit/aan te doen. Begrijpt Schoolregels als: <i>pet af, boek open/dicht, in de rij gaan staan</i> .	Begrijpt het wanneer leerkracht vraagt of iets begrepen is. Begrijpt het wanneer leerkracht zegt welke bladzijde/oefening opgezocht moet worden. Begrijpt korte opdracht van leerkracht: <i>knip, plak, teken, zing ruim op</i> .	Begrijpt het wanneer leerkracht vraagt iets aan te kruisen/te onderstrepen/te omcirkelen. Begrijpt uitleg hoe je op een bepaalde plek komt: <i>rechtdoor, trap op, eerste deur links</i> .				
A1 Luisteren naar mededelingen en instructies: Kan getallen, prijzen en tijden verstaan die langzaam en duidelijk worden uitgesproken in mededelingen via een luidspreker, bijvoorbeeld op een treinstation of in een winkel.	-	Herkent eigen naam in omroepbericht.	Begrijpt in een omroepbericht hele uren, dagen van de week en maanden.	Begrijpt in een omroepbericht prijzen van producten.				
A1 Luisteren naar mededelingen en instructies: Kan korte, eenvoudige waarschuwingen begrijpen die tot hem/haar gericht zijn.	Begrijpt uitingen als <i>pas op, kijk uit</i> , ondersteund met gebaren.	Begrijpt uitingen als: <i>pas op, niet doen, kijk uit</i> .	Begrijpt het wanneer leerkracht waarschuwt op te letten.					
A2 Luisteren naar mededelingen en instructies: Kan in vertrouwde situaties eenvoudige feitelijke informatie begrijpen.				Begrijpt datum waarop opdracht klaar moet zijn. Begrijpt waar en wanneer een afspraak plaatsvindt.	Begrijpt een simpele bestelling in een restaurant of snackbar.	Begrijpt gedragsregels en houding bij een museum/bibliotheek bezoek.	Begrijpt in een gesimuleerd baliegesprek vragen en antwoorden van klanten.	Begrijpt vragen bij een bezoek van buitenlandse gasten.

Luistervaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2 Luisteren naar mededelingen en instructies: Kan een korte uitleg begrijpen.				Begrijpt waar je iets kunt kopen, een korte route-beschrijving, instructies van leerkracht over uitvoering van een oefening of opdracht.	Begrijpt waar bepaalde dingen liggen of waar een persoon zich bevindt in een huis of een gebouw.	Begrijpt korte uitleg waar leerkrachten zijn of waar kluisje zich bevindt en hoe het wordt geopend/ gesloten. Begrijpt korte uitleg over medialab en ICT-lokaal.	Begrijpt afspraken m.b.t praktijklokalen (hoe om te gaan met materialen en middelen).	Begrijpt korte uitleg over procedures m.b.t de leerlingenraad.
A2 Luisteren naar mededelingen en instructies: Kan aanwijzingen begrijpen over de werking van vertrouwde apparaten, mits het apparaat voorhanden is.				Begrijpt aanwijzingen voor maken van een fotokopie.	Begrijpt uitleg over hoe een smartphone, laptop of tablet werkt.	Begrijpt instructies m.b.t. werking van computers en printer.	Begrijpt instructies m.b.t. werking van de beamer.	
B1 Luisteren naar mededelingen en instructies: Kan eenvoudige technische informatie begrijpen.							Begrijpt eenvoudige instructie over het programmeren van interactieve televisie of mobiele telefoon.	Begrijpt uitleg over hoe een vlog te maken of hoe je video's op YouTube plaatst,
B1 Luisteren naar mededelingen en instructies: Kan gedetailleerde aanwijzingen volgen.					.	Begrijpt aanwijzingen over dagprogramma voor schoolreis/ voorbereiding op toets of werkstuk. Begrijpt aanwijzingen in omroepberichten op luchthavens en stations en in vliegtuigen, bussen en treinen.	Begrijpt instructies van sportinstructeur tijdens sportdagen.	Begrijpt een gedetailleerde route-beschrijving naar een bestemming waarvoor je moet overstappen.

Luistervaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B2 Luisteren naar mededelingen en instructies: Kan mededelingen en berichten over concrete en abstracte onderwerpen verstaan.								Begrijpt als audiotoeerist in het buitenland met een speciale koptelefoon zonder moeite de rondleiding door een museum of een toeristische attractie
B2 Luisteren naar mededelingen en instructies Kan gedetailleerde instructies goed genoeg verstaan om ze met succes te kunnen opvolgen.								Begrijpt telefonische instructies van helpdeskmedewerker over het oplossen van computerstoring.
A1 Kijken en luisteren naar audiovisuele media: Kan concrete informatie oppikken (bijvoorbeeld plaatsen en tijden) in korte geluidsopnamen over vertrouwde, alledaagse onderwerpen.	-	Begrijpt uit een kort videofragment waar iets plaatsvindt.	Begrijpt uit een korte videoboodschap van een leerling uit Nederland of België op welk moment iets plaatsvindt.	Geeft van een kort buitenlands jeugdjournaal, video of tv-programma onderwerp aan (bijv. https://www.youtube.com/c/jufneeltjemeesterpieterbas).				
A2 Kijken en luisteren naar audiovisuele media: Kan de wezenlijke informatie verstaan en onderscheiden in korte opgenomen passages over voorspelbare alledaagse zaken.				Begrijpt essentie van weerbericht op de radio om de vraag "Kan ik morgen gaan voetballen?" te beantwoorden.	Begrijpt op vliegveld een kort en duidelijk omroepbericht dat het vliegtuig naar SXM later vertrekt.	Begrijpt bericht van een Nederlandse logee op voicemail of WhatsApp: "Ik kom een half uurtje later."	Begrijpt bericht van mentor/leerkracht via chatforum of Google Classroom.	Begrijpt bericht van decaan op Skype over nieuwe opleiding.

Luistervaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2 Kijken en luisteren naar audiovisuele media: Kan zich een indruk vormen van de belangrijkste inhoud in een feitelijk nieuwsbericht of programma op televisie.				Begrijpt hoofdlijnen in kinder-programma's op tv.	Begrijpt nieuwsberichten over bekende personen en plaatsen. Begrijpt hoofdlijnen in tv-programma, bijv. Ernst Bobby & de rest.	Begrijpt korte filmpjes, bijv. natuurfilm.	Begrijpt nieuwsberichten over mondiale onderwerpen bijv. klimaatverandering en terrorisme.	Begrijpt korte documentaires over actuele, vakspecifieke onderwerpen.
A2+ Kijken en luisteren naar audiovisuele media: Kan het belangrijkste punt herkennen van nieuwsberichten op televisie waarin verslag wordt gedaan van gebeurtenissen, ongelukken en dergelijke en waarin het beeld het commentaar ondersteunt.					Begrijpt bericht over huwelijk van bekende personen.	Begrijpt een nieuwsbericht (op tv of internet) over onderwerp uit eigen interessegebied.	Begrijpt belangrijkste informatie van nieuwsitems over een actueel of maatschappelijk onderwerp.	Begrijpt een bericht over wereld-problematiek/ economie en zorg en welzijn (sectorgericht).
B1 Kijken en luisteren naar audiovisuele media: Kan de hoofdpunten verstaan van nieuwsberichten op de radio en van eenvoudiger opgenomen materiaal over vertrouwde onderwerpen.								Geeft hoofdzaken aan van programma over actueel of maatschappelijk onderwerp.

Luistervaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1 Kijken en luisteren naar audiovisuele media: Kan veel films volgen waarin een groot deel van de verhaallijn wordt gedragen door visuele effecten en actiescènes, en die helder worden gepresenteerd in directe taal.						Begrijpt de plot in een jeugdfilm met een eenvoudige verhaallijn, bijv. <i>Achtste groepers huilen niet</i> , <i>Club van lelijke kinderen</i> .	Begrijpt (aflevering van) een soap/ Avonturenfilm met een eenvoudige verhaallijn en een duidelijk onderscheid tussen de 'goeden' en de 'kwaden'.	Begrijpt films, zoals thrillers, romantische komedies, historische drama's.
B1 Kijken en luisteren naar audiovisuele media: Kan de hoofdpunten vatten van tv-programma's over vertrouwde onderwerpen wanneer deze betrekkelijk langzaam en helder worden gepresenteerd.						Haalt de hoofdpunten uit korte documentaires over de natuur, vrije tijd.	Begrijpt in een tv-programma een verhaal over een lokale historische gebeurtenis.	Begrijpt een programma over succesvolle rolmodellen/ voorbeelden uit het beroepenveld.
B1+ Kijken en luisteren naar audiovisuele media: Kan een groot deel begrijpen van veel televisieprogramma's over onderwerpen van persoonlijk belang, zoals vraaggesprekken, korte voordrachten en nieuwsverslagen.							Begrijpt een korte documentaire over een interessant onderwerp (bijv. Natuurbescherming of een reisprogramma over een land dat iemands persoonlijke interesse heeft.	Begrijpt een informatief programma van de schooltelevisie over een historisch of actueel onderwerp.

Luistervaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B2 Kijken en luisteren naar audiovisuele media Kan de meeste documentaires, films en ander opgenomen of uitgezonden geluidsmateriaal in standaardtaal verstaan en kan de stemming, toon, enz. van de spreker(s) herkennen.								Begrijpt een actualiteitenrubriek met een live uitgezonden vraaggesprek.
A1: Luisteren als lid van het aanwezige publiek: Kan de grote lijn volgen in (interactief) vertelde verhalen en versjes, voorzien van illustraties, over vertrouwde, alledaagse onderwerpen in het hier en nu.	-	Begrijpt de grote lijn van interactief en herhaald vertelde, korte verhalen en versjes en wijst passende prenten aan.	Onderscheidt m.b.v. picto's hoofdcomponenten van verhaal (wie, wat, waar).	Onderscheidt op basis van vragen hoofdcomponenten van verhaal/tekst (wanneer, waarom, hoe).				
A2: Luisteren als lid van het aanwezige publiek: Kan een eenvoudige, goed gestructureerde presentatie of demonstratie over een bekend onderwerp begrijpen, mits voorzien van plaatjes en concrete voorbeelden.					Kan een uitleg of eenvoudige informatie begrijpen in een voorspelbare situatie, zoals een rondleiding (bijv. hier woont de president).	Begrijpt de belangrijkste delen van een duidelijk gestructureerde presentatie, met visuele ondersteuning, over een bekend onderwerp (muziek, sport en andere hobby's).	Begrijpt de hoofdpunten in korte, eenvoudige verhalen en verslagen, als langzaam en duidelijk wordt gesproken en het onderwerp bekend is (verslag van leerling over projectweek of schoolkamp).	

Luistervaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1 Luisteren als lid van het aanwezige publiek: Kan tijdens een conferentie een eenduidige presentatie of demonstratie met visuele ondersteuning (bijv. dia's, hand-outs) volgen over een onderwerp of product in eigen vakgebied, en de gegeven uitleg begrijpen.							Volgt een presentatie over veiligheid op de werkvloer tijdens een stage.	Volgt tijdens (buitenlandse) stage een demonstratie van innovatieve technieken binnen eigen vakgebied.
B1+ Luisteren als lid van het aanwezige publiek: Kan een voordracht of toespraak volgen binnen het eigen vakgebied, Mits het onderwerp vertrouwd is en de presentatie eenduidig en helder gestructureerd.						Begrijpt een les op school over een bekend onderwerp.	Begrijpt een presentatie van leerlingen over een uitwisselings-week.	Begrijpt een beschrijving van bezienswaardigheden tijdens een excursie.
B2 Luisteren als lid van het aanwezige publiek: Kan complexe argumentatie in een duidelijk gearticuleerde voordracht begrijpen als het onderwerp redelijk vertrouwd is. Kan hierbij het standpunt van de spreker herkennen en dit onderscheiden van de feiten die hij of zij noemt.								Begrijpt een lezing over bijv. duurzaamheid of het bereiken van klimaatdoelen. Begrijpt een toespraak bij een demonstratie.

Kenmerken van de aangeboden luisterteksten

	A1	A2	B1	B2
Woord-gebruik en zinsbouw	Het taalgebruik is zeer eenvoudig. De zinnen zijn vaak gescheiden door pauzes.	Het taalgebruik is eenvoudig. De woorden zijn hoogfrequent, bekend uit eigen taal of behoren tot internationaal vocabulaire. De zinnen zijn vaak gescheiden door pauzes.	Het taalgebruik bestaat uit ondubbelzinnige standaardtaal. Binnen het eigen vak- en/ of interessegebied wordt complexer taalgebruik wel begrepen.	Het taalgebruik is complex.
Tempo en articulatie	De spreker spreekt zorgvuldig, langzaam en in duidelijk gearticuleerde standaardtaal.	De spreker spreekt langzaam en in duidelijk gearticuleerde standaardtaal.	Het spreektempo is normaal. De spreker spreekt in duidelijk gearticuleerde standaardtaal (Nederlands of Vlaams).	De spreker spreekt in standaardtaal en in normaal tempo (eventueel met Vlaams accent).
Tekstlengte	Teksten zijn kort en zeer eenvoudig.	Teksten zijn kort en eenvoudig.	Teksten zijn niet al te lang.	Teksten kunnen lang zijn.

Strategieën

	A1	A2	B1	B2
Luisterstrategieën	Kan van korte teksten over zeer vertrouwde en bekende onderwerpen op basis van voorkennis voorspellen waar de tekst waarschijnlijk over gaat.	Kan van korte teksten over vertrouwde en bekende onderwerpen op basis van voorkennis voorspellen waar de tekst waarschijnlijk over gaat.	- Kan luisteren naar een korte verhalende tekst en voorspellen wat er daarna gaat gebeuren. - Kan een redenering of een reeks gebeurtenissen in een verhaal volgen door zich te concentreren op veelvoorkomende verbindingswoorden (bijv. <i>echter, omdat, daarna, eerder</i>). B1+: - Kan gebruikmaken van verschillende typen verbindingswoorden (numeriek, temporeel, logisch) en van de rol van sleutelalinea's om de argumentatie in een tekst beter te kunnen begrijpen. - Kan de betekenis van een onderdeel van een tekst extrapoleren door rekening te houden met de tekst als geheel.	Kan uiteenlopende strategieën gebruiken om tot begrip te komen, waaronder het luisteren naar hoofdpunten en het controleren van het eigen inzicht aan de hand van aanwijzingen uit de context.

Luistervaardigheid

	A1	A2	B1	B2
Woordafleid-strategieën	Kan de waarschijnlijke betekenis van een onbekend woord raden dat lijkt op een woord in de taal die hij of zij normaal gesproken gebruikt.	- Kan op basis van een idee over de betekenis van het geheel de waarschijnlijke betekenis van onbekende woorden uit de context afleiden. A2+: - Kan begrip van de algemene betekenis van korte teksten over alledaagse onderwerpen van concrete aard gebruiken om de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden af te leiden uit de context. - Kan gebruikmaken van herkenning van bekende woorden om de betekenis van onbekende woorden af te leiden in korte uitdrukkingen die worden gebruikt in alledaagse contexten. - Kan korte, duidelijk gearticuleerde mondelinge mededelingen begrijpen door de delen die hij of zij begrijpt uit de beschikbare versies in <i>verschillende talen</i> aan elkaar te passen.	- Kan niet-vertrouwde woorden over onderwerpen uit het eigen vak- en interessegebied herkennen aan de context. - Kan de betekenis van zo nu en dan voorkomende onbekende woorden afleiden uit de context en de betekenis van zinnen herleiden, op voorwaarde dat het besproken onderwerp bekend is. - Kan overeenkomsten en tegenstellingen herkennen in de manier waarop concepten zijn uitgedrukt in <i>verschillende talen</i>, om onderscheid te maken tussen identiek gebruik van hetzelfde basiswoord en 'valse vrienden'.	Idem

Spreekvaardigheid

Doelen ³

Spreekvaardigheid	A1 Kan simpele, voornamelijk op zichzelf staande frasen produceren over mensen en plaatsen.			A2 Kan een eenvoudige beschrijving of presentatie geven van mensen, woon- of werkomstandigheden, dagelijkse routines, voorkeuren en afkeuren en dergelijke in een korte reeks simpele frasen en zinnen die als in een lijst met elkaar verbonden zijn.		B1 Kan redelijk vloeiend een heldere beschrijving volhouden van verscheidene onderwerpen binnen zijn of haar interessegebied, gepresenteerd als een lineaire reeks punten. B2 Kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen en presentaties geven over een breed scala van onderwerpen die samenhangen met eigen interessegebied, en daarbij ideeën uitwerken en deze kracht bijzetten met aanvullende punten en relevante voorbeelden.		
	Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4
A1 Monoloog: Kan eenvoudige informatie over zichzelf geven.	Noemt eigen naam.	Stelt zichzelf voor met naam en vraagt hoe een ander heet.	Stelt zichzelf voor met naam, leeftijd, school.	Stelt zichzelf voor met naam, woonplaats, leeftijd en hobby.				
A1 Monoloog: Kan in losse woorden en korte zinnen iets of iemand beschrijven.	Benoemt bekende voorwerpen en/of plaatjes ervan (bijv. boom).	Beschrijft in losse woorden een voorwerp met naam, kleur en grootte.	Beschrijft medeleerling of huisdier.	Beschrijft familielid, huiskamer of klaslokaal.				
A2 Monoloog: Kan in een paar korte zinnen informatie over zichzelf en anderen geven.				Vertelt iets over eigen familie, huisdier.	Vertelt over eigen huis/buurt/sport /hobby/school.	Vertelt over een teamgenoot (sport) of een idool.	Vertelt aan een vriend wat leuk/ minder leuk is aan de klas.	Vertelt aan stagebegeleider over eigen achtergrond.
A2 Monoloog: Kan in eenvoudige woorden mensen, plaatsen en bezittingen beschrijven.				Beschrijft voor medeleerling/ eigen uiterlijk/kamer/ eiland.	Beschrijft mensen en plaatsen in een raad-spel. Beschrijft aantal belangrijke plaatsen op eiland.	Beschrijft plek waar met iemand wordt afgesproken.	Beschrijft (activiteiten binnen) verschillende beroepen.	Beschrijft functieprofiel van stageplekken.

³ Taalcompetenties en strategieën, waaronder meertalige competenties, zijn opgenomen op pagina 45.

Spreekvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2+ Monoloog: Kan uitleggen wat hij of zij leuk of niet leuk aan iets vindt.					Geeft mening over vak/les/opdracht.	Zegt waarom een film/muzieksoort/schoolvak wel of niet leuk is.	Zegt waarom hij of zij wel of niet naar een bepaald land op vakantie wil.	Legt n.a.v. bijv. Jeugdjournaal uit wat gewaardeerd of afgekeurd wordt
A2+ Monoloog: Kan kort en eenvoudig vergelijkingen maken tussen en korte uitspraken doen over dingen en bezittingen.					Spreekt keuze uit voor kleding/schoenen.	Vergelijkt kleding/ mobiele telefoons en spreekt voorkeur uit (plus- en minpunten).	Vergelijkt auto's/ scooters en geeft voorkeur aan.	Vergelijkt vervolgoopleidingen en geeft voorkeur aan.
A2+ Monoloog: Kan korte, eenvoudige beschrijvingen geven van gebeurtenissen en activiteiten.					Vertelt over stranddag, feest of barbecue. Vertelt aan de hand van een aantal foto's kort verhaal.	Vertelt hoe familiefeest (bruiloft/verjaardag) was en wat daar is gedaan. Geeft info over de manier waarop feestdagen op eiland worden gevierd.	Vertelt hoe reis is verlopen/film was. Vertelt over belangrijke personen, plaatsen en gebeurtenissen (geschiedenis en aardrijkskunde).	Vertelt hoe bezoek aan stageplaats is verlopen. Beschrijft eenvoudig experiment aan de hand van tekstboek en diagrammen.
A2+ Monoloog: Kan plannen en afspraken, gewoonten en routinehandelingen, activiteiten uit het verleden en persoonlijke ervaringen beschrijven.					Beschrijft wat hij of zij vandaag gedaan heeft.	Beschrijft een sport die in het verleden beoefend is.	Beschrijft hoe een dag op de basisschool er uitzag.	Beschrijft hoe eigen leven er 5 jaar geleden uitzag.
A2+ Monoloog: Kan een eenvoudige instructie geven.						Leg uit hoe je een eenvoudig gerecht klaarmaakt.	Leg uit welke werkzaamheden gedaan moeten worden.	Legt uit hoe je een apparaat bedient.

Spreekvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2+ Monoloog: Kan alledaagse aspecten beschrijven van zijn of haar omgeving.						Beschrijft eigen buurt.	Beschrijft wat in de pauzes op school te doen is.	Beschrijft wat leuk is aan de eigen woonplaats.
B1 Monoloog: Kan duidelijke beschrijvingen geven van diverse vertrouwde onderwerpen of gebeurtenissen binnen zijn of haar interessegebied.						Vertelt over eerste sportervaring of over Leukste bezoek aan andere stad/land/plaats.	Beschrijft gewoontes in eigen land (gebruiken rond feestdagen, eten, etc.).	Vertelt over 'pech onderweg', zoals een gemist vliegtuig, kapotte auto/grappige gebeurtenis/feest.
B1 Monoloog: Kan gedetailleerd verslag doen van ervaringen en daarbij gevoelens en reacties beschrijven.						Vertelt over een lievelingsliedje, wat daarbij wordt gevoeld en waarom.	Vertelt aan klasgenoten over ervaringen en gevoelens bij een buitenlands bezoek of excursie en legt uitgebreid uit waarom het interessant was.	Vertelt over lees- of luister-ervaringen (boek, kunstwerk, lied). Rapporteert over ervaring met verrichte werkzaamheden.
B1 Monoloog: Kan details vertellen van onverwachte gebeurtenissen.						Vertelt waarom schoolspullen vergeten zijn of huiswerk niet in orde is.	Legt uit waarom hij/zij te laat is of werk niet af is.	Vertelt chronologisch hoe een diefstal plaats heeft gevonden.
B1 Monoloog: Kan plot van boek of film navertellen en daarbij reacties beschrijven.							Vertelt einde van een boek of hoofdstuk na.	Vertelt verhaallijn van een boek of film na en zegt wat hij/zij ervan vond.
B1 Monoloog: Kan dromen, verwachtingen en ambities beschrijven.							Beschrijft een fantastische droomreis/toekomstdroom.	Vertelt aan vakantieliefde hoe hij/zij de toekomst ziet.

Spreekvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1 Monoloog: Kan een verhaal vertellen.							Maakt een gegeven verhaal af.	Bedenkt zelf een verhaal en vertelt dit in chronologische volgorde aan de klas.
B2 Monoloog: Kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen geven over een breed scala van onderwerpen die betrekking hebben op zijn of haar interessegebied.								Doet in een intakegesprek gedetailleerd verslag van eerdere onderwijs- of werkervaring.
A1 Publiek toespreken: Kan een korte mededeling voorlezen aan een groep.				Heet gast welkom en bedankt, met aanspreekvorm 'u'. Kondigt iemand aan. Leest weerbericht voor.				
A2 Publiek toespreken: Kan een korte, ingestudeerde, presentatie geven over een vertrouwd onderwerp. Kan duidelijke vragen over de presentatie met enige hulp beantwoorden, als hij of zij om herhaling kan vragen.				Geeft in 5 zinnen korte presentatie over zichzelf of lievelingsdier.	Geeft korte, voorbereide presentatie aan klas over bijv. (huis)dieren.	Geeft (bijv. Voor leerlingen van de basisschool) een presentatie over vertrouwd onderwerp, zoals feest/ beroep/ land.	Geeft korte voorbereide presentatie over toeristische attracties op eigen eiland, met visuele ondersteuning (kaarten, PowerPoint).	Houdt boekpresentatie en beantwoordt enkele vragen.

Spreekvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2+ Publiek toespreken: Kan een korte, ingestudeerde presentatie geven over een onderwerp uit het dagelijks leven. Kan kort redenen geven voor meningen, plannen en handelingen. Kan een beperkt aantal vragen over de presentatie beantwoorden.						Geeft presentatie over aanschaf en verzorging van een huisdier, waarbij adviezen worden onderbouwd.	Leidt n.a.v. een presentatie een korte Q&A-sessie.	Geeft presentatie over het belang van voldoende beweging en beantwoordt na afloop vragen.
B1 Publiek toespreken: Kan een voorbereide presentatie of spreekbeurt houden over een vertrouwd onderwerp, die helder genoeg is om het grootste deel van de tijd moeiteloos te worden gevolgd. Kan vragen beantwoorden n.a.v. de presentatie, maar moet soms om herhaling vragen als er snel is gesproken.						Houdt presentatie over een onderwerp dat interesseert (sport, muzieksoort, mode).	Houdt presentatie over een onderwerp dat interesseert (boek, filmgenre).	Geeft uitleg aan de hand van statistische gegevens.
B1 Publiek toespreken: Kan in het kort zaken uitleggen en toelichten.						Legt uit waarom hij of zij op bepaalde dag niet aanwezig kan zijn.	Legt uit waarom is gekozen voor een bepaald vak.	Legt uit waarom hij of zij na eindexamen een bepaalde reis gaat maken of waarom hij of zij iemand iets bepaalds wil laten zien.

Spreekvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1+ Publiek toespreken: Kan een argument zo goed ontwikkelen dat het meestal probleemloos kan worden gevolgd.							Geeft voor- en tegenargumenten waarom hij of zij een bepaalde excursie/ wandeling wel of niet zou willen maken.	Maakt met argumenten en voorbeelden duidelijk waarom hij of zij voor of tegen een bepaald standpunt is of wat de consequenties van een bepaalde keuze zijn.
B2 Publiek toespreken: Kan een duidelijke, voorbereide presentatie geven, daarbij argumenten voor of tegen een bepaald standpunt noemen en voor- en nadelen van verschillende opties geven. Kan een reeks vervolgvragen beantwoorden met een mate van vloeiendheid en spontaniteit die noch hem of haar, noch het publiek inspanning kost.								Geeft presentatie over bestudeerd onderwerp (bijv. softdrugs), waarbij voor- en nadelen van verschillende standpunten worden besproken. Doet verslag van werkgroep tijdens studiebijeenkomst.

Spreekvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2 Openbare mededelingen: Kan zeer korte ingestudeerde mededelingen doen met voorspelbare, uit het hoofd geleerde inhoud, die verstaanbaar zijn voor aandachtige luisteraars.						Vertelt belangrijkste schoolregels aan basisschool-leerlingen tijdens hun bezoek aan de school.	Legt tijdens sportdag aan medestudenten uit welke regels en afspraken gelden en aan welke groepsactiviteiten leerlingen kunnen deelnemen.	Deelt bij een bezoek van buitenlandse gasten aan school de belangrijkste veiligheidsvoorschriften mee.
B1 Openbare mededelingen: Kan korte, ingestudeerde mededelingen doen over een onderwerp dat betrekking heeft op alledaagse gebeurtenissen op zijn of haar gebied.							Legt bij spel of sportwedstrijd spelregels uit.	Treedt als 'reisleader' op bij excursie met buitenlandse bezoekers. Houdt bij feestelijke gebeurtenis van tevoren inge oefend toespraakje.
B2 Openbare mededelingen: Kan over de meeste algemene onderwerpen mededelingen doen met een mate van helderheid, vloeiendheid en spontaniteit die de luisteraar geen inspanning kost of ongemak oplevert.								Legt tijdens uitwisseling nieuwe regelingen uit aan collega's of medeleerlingen.

Doelen ⁴

Gespreksvaardigheid	 A1 Kan op een simpele manier interactief zijn, maar de communicatie is volledig afhankelijk van herhaling in langzamer tempo, herformulering en herstel. Kan eenvoudige vragen stellen en beantwoorden, en eenvoudige uitspraken doen en beantwoorden op het gebied van primaire behoeften of over zeer vertrouwde onderwerpen.			 A2 Kan communiceren in simpele en alledaagse taken die een eenvoudige en directe informatie-uitwisseling vereisen over vertrouwde en alledaagse zaken die te maken hebben met werk en vrije tijd. Kan zeer korte sociale gesprekken voeren, maar is zelden in staat genoeg te begrijpen om uit zichzelf de conversatie gaande te houden.		 B1 Kan gebruikmaken van een breed scala van eenvoudige taal om zich te redden in de meeste situaties die op reis voorkomen. Kan onvoorbereid meningen uiten, informatie uitwisselen en deelnemen aan een gesprek over vertrouwde onderwerpen van persoonlijk belang uit het dagelijkse leven (bijvoorbeeld familie, hobby's, werk, reizen en actualiteiten).		
	 B2 Kan zo vloeiend en spontaan reageren dat een normale uitwisseling en langer durende gesprekken met gebruikers van de doeltaal mogelijk zijn zonder dat dit een van de partijen belast. Kan het persoonlijke belang van gebeurtenissen en ervaringen benadrukken en zienswijzen helder verantwoorden en staande houden met relevante uitleg en argumenten.							
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A1 Een gesprekspartner begrijpen: Kan alledaagse uitdrukkingen begrijpen, gericht op de vervulling van eenvoudige behoeften van concrete aard, die rechtstreeks tot hem of haar worden gezegd.	Begrijpt eenvoudige woorden (<i>zitten, staan, handje geven, ja/nee, goedemorgen</i>).	Begrijpt het, wanneer iemand naar naam of leeftijd vraagt (tot 10) of feliciteert.	Begrijpt het, wanneer iemand vraagt hoe het gaat, zegt waar zij of hij vandaan komt. Begrijpt aanduiding van hoeveelheden tot 20.	Begrijpt wat iets kost en om welke hoeveelheden het gaat (tot 50). Begrijpt het wanneer iemand geboortedatum meedeelt of ernaar vraagt.				
A2 Een gesprekspartner begrijpen: Kan begrijpen wat rechtstreeks tot hem of haar wordt gezegd in eenvoudige alledaagse conversatie, waarbij de gesprekspartner moeite doet om duidelijk te zijn.				Begrijpt een voorstel om gezamenlijk iets te ondernemen (zwemmen, eten).	Begrijpt algemene informatie over familie, huis/werk, hobby's.	Begrijpt eenvoudige informatie en vragen over persoonlijke behoeftes (boodschappen, uit eten gaan, naar de dokter gaan).	Begrijpt uitleg van keuzes die iemand voor stage wil maken.	Begrijpt een vriend(in) uit Nederland die vertelt over studiekeuze of toekomstbeeld.

⁴ Taalcompetenties en strategieën, waaronder meertalige competenties, zijn opgenomen op pagina 45.

Gespreksvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2+ Een gesprekspartner begrijpen: Kan genoeg begrijpen om eenvoudige routinegesprekken over vertrouwde zaken te voeren zonder bovenmatige inspanning, mits hij of zij af en toe om herhaling of herformulering kan vragen.					Begrijpt uitnodiging voor een feest. Begrijpt voorkeur of afkeer m.b.t. sport, muziek, schoolvakken.	Begrijpt wat iemand in het weekend heeft gedaan of de volgende dag of week gaat doen. Begrijpt wat iemand zegt over eenvoudige, dagelijkse gewoontes.	Begrijpt wanneer iemand vertelt over een minder leuke ervaring.	Begrijpt een gesprek over uitgaan, muziek, films, media.
B1 Een gesprekspartner begrijpen: Kan helder uitgesproken spraak volgen die in alledaagse conversatie tot hem of haar gericht wordt, maar zal soms moeten vragen om herhaling van bepaalde woorden en zinnen.						Begrijpt een gesprek over alledaagse zaken en uitdrukkingen.	Begrijpt reisplannen voor de volgende vakantie of activiteiten tijdens afgelopen weekend.	Begrijpt een gesprek over alledaagse zaken gericht op toekomst-perspectief.
B2 Een gesprekspartner begrijpen: Kan tot in de details begrijpen wat er tegen hem of haar gezegd wordt in gesproken standaardtaal, of een vertrouwde variant ervan, zelfs in een lawaaijere omgeving.								Begrijpt tijdens een bijeenkomst in een plaatselijke horecagelegenheid wat er wordt gezegd.

Gespreksvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A1 Informele gesprekken: Kan zichzelf en anderen voorstellen en reageren als iemand voorgesteld wordt. Kan op een eenvoudige manier groeten en afscheid nemen.	Stelt zichzelf in een kringgesprek voor m.b.v. kaartjes (bijv.: schuddende handen).	Stelt zichzelf in een kringgesprek voor aan een Nederlands-talige docent.	Begroet iemand In een winkel bij binnenkomst en bij vertrek.	Vraagt iemands leeftijd, adres, telefoon-nummer.				
A1 Informele gesprekken: Kan vragen hoe het met mensen gaat en reageren op nieuws.	Op een kaartje (blij, boos, verdrietig) aanwijzen hoe hij/zij zich voelt.	Geeft in eenvoudige zinnen/zinsdelen antwoord als iemand vraagt hoe het gaat.	Reageert in eenvoudige zinnen ("Wat naar voor je").	Vraagt in gesprek met elkaar of in een Skype- of videogesprek hoe het gaat en reageert gepast.				
A2 Informele gesprekken: Kan eenvoudige alledaagse beleefdheidsvormen gebruiken om anderen te begroeten en aan te spreken. Kan verontschuldigingen aanbieden en daarop reageren.				Begroet een ouder iemand op beleefde manier.	Verontschuldigt zich (<i>sorry, excuseer</i>). Vraagt leerkracht beleefd om hulp.	Geeft op beleefde manier aan dat iets mis is.	Geeft met bevestiging aan dat verontschuldiging wordt geaccepteerd	Neemt tijdens een mentor- of leerling gesprek een enigszins formele gesprekshouding aan.
A2 Informele gesprekken Kan in beperkte mate meedoen aan eenvoudige gesprekken over alledaagse, bekende onderwerpen.					Neemt deel aan een korte dialoog over wat vandaag is gebeurd (3 min.).	Vertelt over wat in weekend is gedaan. Vertelt over het lesrooster, huiswerk of toets. Vertelt over een game.	Neemt deel aan een korte dialoog over eigen passie of over favoriete persoon.	Neemt deel aan een korte dialoog over het schooljaar: "wat wil ik bereiken en wat wil ik gaan studeren?"

Gespreksvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2 Informele gesprekken: Kan uitnodigingen doen, op uitnodigingen ingaan of ze afslaan, suggesties opperen.				Nodigt iemand uit om te komen spelen.	Nodigt iemand uit om mee te doen aan een uitje.	Nodigt iemand uit voor een feestavond.	Doet een voorstel om samen te gaan sporten.	Slaat een voorstel voor een activiteit af en komt met een alternatief.
A2 Informele gesprekken: Kan op eenvoudige wijze voorkeur en mening uitdrukken over vertrouwde alledaagse onderwerpen.					Complimenteert vriend(in) met kleding. Uit de wens om mee te doen met een spel of opdracht.	Zegt waarom iets niet mooi of leuk is.	Geeft feedback op voorbereiding gymles.	Vertelt waarom een sportactiviteit goed of minder goed was georganiseerd.
A2+ Informele gesprekken: Kan te kennen geven het (on)eens te zijn met anderen.						Vertelt wat hij of zij van de plannen voor het weekend vindt. Reageert op mening van buitenlandse kennis over zanger of een band.	Reageert instemmend of afwijzend op (onderdelen van) een spreekbeurt of presentatie.	Zegt tijdens een klassendiscussie het (niet) eens te zijn met een standpunt.
A2+ Informele gesprekken: Kan deelnemen aan korte gesprekken over belangwekkende onderwerpen in een alledaagse context.						Legt op eenvoudige manier uit wat hij of zij van kort videofragment vindt en waarom (bijv. Jeugdjournaal).	Zegt wat hij of zij vindt (en waarom) van een kort nieuwsitem.	Reageert op een actueel onderwerp uit Nieuwsbegrip of onderwerp aangedragen door leerkracht.
B1 Informele gesprekken: Kan gevoelens uiten en op die van anderen reageren.						Drukt boosheid uit bij onenigheid met een vriend/in.	Stelt iemand gerust, als er vertraging is.	Reageert verrast op onverwacht nieuws.

Gespreksvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1 Informele gesprekken: Kan persoonlijke standpunten, commentaar en meningen geven of er om vragen in discussies over belangwekkende onderwerpen.						Voert gesprek over tv-programma's, films, sportwedstrijden. Geeft mening over voortgang van groepsopdracht.	Geeft mening over tv-programma's, tophits, films, sportwedstrijden, religie.	Geeft tijdens discussie persoonlijke standpunten, commentaar en meningen en beargumenteert deze.
B1 Informele gesprekken: Kan zijn of haar meningen en reacties overbrengen m.b.t. Oplossingen voor problemen of praktische vragen.						Besprekt met vrienden waar te trainen, als de sportzaal gesloten is.	Besprekt met vrienden hoe een evenement kan plaatsvinden met slecht weer.	Besprekt met vrienden hoe ouders te overtuigen om een feest te organiseren.
B1 Informele gesprekken: Kan op beleefde wijze een overtuiging, een mening, instemming en afkeuring uitdrukken.							Geeft op beleefde manier aan wat hij of zij denkt dat iemand verkeerd heeft gedaan.	Geeft feedback op een presentatie van een medescholier.
B1+ Informele gesprekken: Kan zijn of haar gedachten tot uiting brengen over abstracte of culturele onderwerpen zoals muziek en films							Besprekt na afloop een film.	Vergelijkt een film en een boek en geeft mening erover.
B1+ Informele gesprekken: Kan uitleggen waarom iets een probleem is.							Legt uit waarom huiswerk niet is gemaakt en reikt oplossing daarvoor aan.	Legt tijdens etentje in restaurant een allergieprobleem uit en vraagt naar alternatieve gerechten.

Gespreksvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1+ Informele gesprekken: Kan alternatieven vergelijken en tegenover elkaar stellen, bespreken wat er gedaan moet worden, welke richting moet worden ingeslagen, wie of wat moet worden gekozen, enz.							Vergelijkt producten met elkaar (bijv. smartphone), adviseert vriend(in) hierover en beantwoordt diens vragen.	Licht voor- en nadelen van bepaalde studiekeuzes toe. Bespreekt met een vriend wensen en voorkeuren voor een studentenkamer.
B2 Informele gesprekken: Kan een uitgebreide conversatie voeren over de meeste algemene onderwerpen op duidelijk participerende wijze, zelfs in een lawaaierige omgeving.								Bespreekt in een rumoerig café, met buitenlandse vrienden, wat voor- en nadelen zijn van op kamers gaan wonen tijdens studie.
B2 Informele gesprekken Kan gradaties van emotie overbrengen en het persoonlijke belang van gebeurtenissen en ervaringen benadrukken.								Betuigt medeleven bij ingrijpende gebeurtenissen. Praat met vriend(in) over ontroerende film. Uit boosheid over niet nakomen van afspraken.

Gespreksvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A1 Zaken regelen: Kan mensen om dingen vragen, begrijpen wanneer om iets gevraagd wordt, dingen aan mensen geven, voor iets bedanken.	Vraagt of bedankt m.b.v. Kaartjes met afbeeldingen en gebaren.	Wijst een voorwerp aan en vraagt iemand dat te geven.	Vraagt naar een gerecht van een eenvoudige menukaart.	Vraagt waar het toilet/de bakkerij etc. is.				
A1 Zaken regelen: Kan overweg met aantallen, hoeveelheden, kosten en tijden.	Telt klassikaal voorwerpen (tot 5).	Telt klassikaal voorwerpen (tot 10 of 20).	Duidt hoeveelheden aan tot 20.	Duidt hoeveelheden aan tot 50. Vraagt om datum (welke dag) en/of tijd. Beantwoordt op straat vraag van een toerist naar de tijd.				
A2 Zaken regelen: Kan afspraken maken.					Maakt in een chat afspraak met vriend om te chillen (waar, hoe laat).	Maakt afspraak met leraar Nederlands.	Maakt een telefonische afspraak bij de tandarts.	Maakt een afspraak voor vervolgopleiding of intake gesprek.
A2 Zaken regelen: Kan alledaagse goederen en diensten aanvragen en verschaffen.					Maakt korte boodschappenlijst en koopt artikelen in winkel.	Vraagt iets te leen aan de leerkracht.	Helpt een Nederlandse klant in een winkel.	Vraagt tijdens stage een dag vrij of ruilt een dienst.
A2 Zaken regelen: Kan dingen vragen en eenvoudige transacties doen in openbare gelegenheden.					Leent een boek bij de bibliotheek.	Geeft adres op en vraagt ritprijs bij gebruik van een taxi.	Vraagt om een plattegrond van stad die wordt bezocht.	Informeert bij een toeristenbureau naar de kosten van een uitstapje.
A2 Zaken regelen: Kan inlichtingen geven en ontvangen over hoeveelheden, aantallen, enz.					Wisselt telefoon- of Bestelnummers, Paginanummers (van een boek), nummer van een oefening uit.	Bepaalt (samen met een vriend) ingrediënten en hoeveelheden voor een gerecht.	Vertelt welke boodschappen in welke hoeveelheden moeten worden gedaan.	Besprekt met een groep plan voor een excursie (tijd, duur aantal deelnemers, prijs).

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2 Zaken regelen: Kan eenvoudige aankopen doen door te zeggen wat hij of zij wil en de prijs te vragen.					Vraagt prijs van verschillende soorten fruit op de markt	Informeert naar de prijs van goederen of gerechten in een winkel of restaurant	Legt in een winkel uit waar hij of zij naar op zoek is.	Bestelt materialen en middelen voor schoolfeest of diplomering.
A2 Zaken regelen: Kan een eenvoudig gesprek aan een balie voeren.					Vraagt aan de balie naar de bestelde pizza.	Haalt een bestelling op bij postkantoor.	Vraagt bij de kassa of iets kan worden geruild.	Haalt materialen & middelen voor schoolfeest of Diplomering op.
B1 Zaken regelen: Kan overweg met de meeste zaken die kunnen optreden tijdens reizen, bij het regelen van vervoer of onderdak of in contacten met (openbare) instanties tijdens een buitenlands bezoek.							Vraagt aan een medereiziger waar uit te stappen voor een onbekende bestemming.	Overlegt met een buitenlandse vriend(in) over de organisatie van een gezamenlijke reis.
B1 Zaken regelen: Kan zich redden in minder alledaagse situaties in winkels, restaurants, postkantoren en banken.							Vraagt of geeft extra informatie over bijv. streekgerechten op de menukaart.	Informeert bij bezoek aan bank naar mogelijkheden studiefinanciering.
B1 Zaken regelen: Kan een klacht uiten, afhandelen, doorgeven.							Klaagt over het eten in een restaurant.	Klaagt over school, onderwijs, de regels en gebruikt hierbij argumenten.
B2 Zaken regelen: Kan eisen formuleren en gedetailleerde vragen stellen met betrekking tot complexere diensten, bijvoorbeeld huurovereenkomsten.								Onderhandelt over prijs en garantie van een tweedehands mobiele telefoon.

Gespreksvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B2 Zaken regelen: Kan een probleem uitleggen en duidelijk maken dat de dienstverlener of de klant een concessie zal moeten doen.								Handelt een klacht op adequate wijze af, face to face of telefonisch.
A1 Informatie uitwisselen: Kan eenvoudige vragen stellen en beantwoorden, en eenvoudige uitspraken doen en beantwoorden op het gebied van primaire behoeften of over zeer vertrouwde, concrete onderwerpen.		Vraagt of hij of zij naar de WC mag. Beantwoordt vragen over een voorwerp of persoon.	Vraagt waar een voorwerp ligt. Vraagt naar naam en woonplaats van een leerling.	Stelt vragen over een product. Spelt een aantal bekende woorden, zoals eigen naam. Vertelt wat hij of zij gaat doen.				
A1 Informatie uitwisselen: Kan vragen beantwoorden en stellen over zichzelf en over anderen, waar zij wonen, wie zij kennen, wat zij bezitten.		Beantwoordt vragen over leeftijd, jongen, meisje, broertjes en zusjes.	Geeft antwoord wanneer iemand adres of telefoonnummer vraagt. Vraagt of iemand broers/zussen heeft. Vraagt waar iemand woont.	Beantwoordt vragen over eigen kamer. Beantwoordt of stelt vragen over familie en vrienden, directe omgeving.				
A1 Informatie uitwisselen: Kan de tijd aangeven.			Geeft tijd aan met woorden als: <i>gisteren</i> , <i>vandaag</i> , <i>morgen</i> en de dagen van de week.	Zegt en begrijpt wanneer iets gebeurt (bijv. op vakantie gaan, begin van de les).				

Gespreksvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A1 Informatie uitwisselen: Kan om verduidelijking vragen, eventueel met hulp van gebaren.		Geeft aan iets niet te hebben begrepen.	Vraagt leerkracht om betekenis van woord.	Vraagt leerkracht om langzamer te spreken of om herhaling.				
A1 Informatie uitwisselen: Kan zeggen wat hij of zij leuk of lekker vindt en wat niet.		Geeft aan in welke hoek hij of zij wil spelen.	Zegt welk eten hij of zij wel/niet lekker vindt. Reageert als iemand vraagt wat hij of zij wil drinken.	Zegt welke muziek, sport hij of zij wel of niet leuk vindt.				
A2 Informatie uitwisselen: Kan beperkte informatie uitwisselen over vertrouwde en alledaagse zaken van praktische aard.					Wijst nieuwe leerling waar de gymzaal is.	Vertelt nieuwe leerling wanneer er gymles is.	Vertelt nieuwe leerling welke spullen voor gym nodig zijn.	Vertelt nieuwe leerling welke oefeningen er tijdens gym gedaan worden.
A2 Informatie uitwisselen: Kan informatie van persoonlijke aard vragen en geven (werk, vrije tijd).				Beantwoordt vragen over huis.	Vertelt over familie, broers en zussen. Beschrijft kort het huis waar hij/zij woont.	Voert kennismakingsgesprek met nieuwe klasgenoot.	Voert gesprekje om correspondentievriend(in) beter te leren kennen.	Voert kennismakingsgesprek met stagebegeleider.
A2 Informatie uitwisselen: Kan richting aanwijzingen vragen en geven onder verwijzing naar een kaart of plattegrond.				Vraagt tijdens excursie naar de weg.	Vraagt op straat in een buitenlandse stad naar de weg. Legt route uit aan een buitenlandse toerist.	Stelt m.b.v. plattegrond vragen over nieuwe school.	Legt aan nieuwe leerlingen m.b.v. een kaart uit waar ze naar toe moeten.	Controleert bij aanwijzen richting of informatie is begrepen.
A2 Informatie uitwisselen: Kan een eenvoudig telefoongesprek voeren.				Neemt telefoon op en groet.	Spreekt met iemand af om samen te gaan spelen.	Informeert naar de gezondheid van een familielid.	Informeren naar een stageplaats.	Informeren naar inschrijfprocedure m.b.t. vervolgstudie.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2+ Informatie uitwisselen: Kan vragen stellen en beantwoorden over gewoonten en routines.					Voert gesprekje over naschoolse activiteiten.	Voert gesprek over wat hij/zij meestal doet bij opstaan 's morgens.	Voert gesprek over normale dagindeling door de week.	Stelt in een klassengesprek vragen en leert doorvragen over wat iemand beweegt.
A2+ Informatie uitwisselen: Kan vragen stellen en beantwoorden over tijdverdrijf en vroegere of toekomstige activiteiten.					Voert aan de hand van enkele foto's een gesprek over wat er in het weekend is gebeurd.	Stelt en beantwoordt vragen over de vakantie van afgelopen jaar.	Voert gesprek (met vrienden) over toekomstplannen.	Voert met mentor gesprek over Doorstudeermogelijkheden/wensen.
A2+ Informatie uitwisselen: Kan korte, eenvoudige opdrachten en aanwijzingen geven en opvolgen.					Geeft korte opdrachten tijdens sportles.	Geeft aanwijzingen of volgt deze op tijdens speurtocht door de school.	Bespreekt na instructie met groep wat te doen.	Bespreekt na instructie met groep hoe een opdracht aan te pakken.
B1 Informatie uitwisselen: Kan directe feitelijke informatie achterhalen en doorgeven.						Stelt voor een vriend vragen over een product en geeft informatie door.	Vraagt tips over gezond eten en bespreekt deze met werkgroep.	Vraagt (telefonisch) informatie over stage/vervolgstu die op en geeft deze door. Brengt in het Nederlands specifieke informatie uit informatieve teksten (folders, mededelingen, e-mails) geschreven in het Engels over.
B1 Informatie uitwisselen: Kan meer gedetailleerde informatie verkrijgen.							Vraagt informatie over het onderwijs dat wordt gegeven op een andere school.	Vraagt door over regio in land van penvriend.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1 Informatie uitwisselen: Kan een voorbereide vragenlijst gebruiken om een gestructureerd vraaggesprek te voeren met enige spontane vervolgvragen.							Houdt een interview met een nieuwe leerkracht.	Houdt onder leerlingen van de school een interview over om te onderzoeken wat ze vinden van de lessen Nederlands.
B1 Informatie uitwisselen: Kan directe feitelijke informatie achterhalen en doorgeven.						Vergelijkt met vrienden m.b.v. productinformatie in een brochure producten.	Vergelijkt in een groep verschillende excursies.	Besprekt met adviseur verschillende cursussen.
B1+ Informatie uitwisselen: Kan met enig vertrouwen verzamelde feitelijke informatie over vertrouwde alledaagse en niet-alledaagse zaken binnen zijn of haar vakgebied uitwisselen, controleren en bevestigen.							Vraagt binnen de sportclub bij twijfel of de informatie op de website klopt.	Licht handelingen op werk toe.
B1+ Informatie uitwisselen: Kan beschrijven hoe iets gedaan moet worden, met gedetailleerde aanwijzingen.							Licht ziekmeldings-procedure toe. Legt opdracht uit werkboek uit aan een klasgenoot	Geeft als coach tijdens een sportwedstrijd gedetailleerde aanwijzingen aan de teamleden team en controleert of die begrepen zijn.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1+ Informatie uitwisselen: Kan een kort verhaal, artikel, lezing, discussie, vraaggesprek of documentaire samenvatten, er zijn of haar mening over geven en nadere vragen over details beantwoorden.							Vat in een gesprek over boeken lievelingsboek samen en beantwoordt vragen erover.	Vat in een gesprek met een toerist uitleg van de gids samen en geeft mening hierover.
B1+ Informatie uitwisselen: Kan concrete informatie verschaffen waarnaar in een vraaggesprek of consult gevraagd wordt, maar doet dit met beperkte nauwkeurigheid.							Geeft tijdens gesprek via Skype met leerling in Nederland antwoord op vragen over schoolsysteem op eiland.	Vertelt tijdens intakegesprek over ervaringen op stageplaats.
B2 Informatie uitwisselen: Kan gedetailleerde informatie betrouwbaar doorgeven.								Voegt informatie, argumenten uit verschillende bronnen bijeen en rapporteert en bespreekt die.
A2 discussies en bijeenkomsten: Kan zeggen wat hij of zij van zaken vindt wanneer hij of zij rechtstreeks wordt aangesproken op een formele bijeenkomst, mits hij of zij indien nodig om herhaling van belangrijke punten kan vragen.						Verklaart afwezigheid bij een activiteit.	Reageert op vragen tijdens een rondleiding op school van gasten uit het bedrijfsleven.	Geeft op vraag van de inspectie mening over een bepaald schoolvak.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2+ discussies en bijeenkomsten: Kan relevante informatie uitwisselen en zijn of haar mening geven over praktische problemen wanneer dat rechtstreeks gevraagd wordt, mits hij of zij enige hulp krijgt bij het formuleren en indien nodig om herhaling van belangrijke punten kan vragen.							Bespreekt met een vriend hoe je voor weinig geld op reis kunt.	Bespreekt met vrienden op vakantie hoe taken en budget te verdelen.
B1 discussies en bijeenkomsten: Kan een standpunt helder overbrengen, maar heeft er moeite mee om in debat te gaan.							Geeft aan waarom een schoolfeest op een bepaalde locatie moet plaatsvinden.	Formuleert een mening over een actuele gebeurtenis, tijdens een debat op school.
B1 discussies en bijeenkomsten: Kan deelnemen aan een alledaagse formele discussie over vertrouwde onderwerpen die gaan om de uitwisseling van feitelijke informatie, het ontvangen van en reageren op aanwijzingen of het bespreken van oplossingen voor praktische problemen.						Geeft in de leerlingenraad aan wat er op school zou moeten/kunnen veranderen.	Geeft in een werkgroep aan hoe een probleem (bijv. eenzame mensen in de buurt) kan worden opgelost.	Geeft tijdens een informatie-avond aan hoe op school om te gaan met vervuiling.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B2 Discussies en bijeenkomsten: Kan actief deelnemen aan alledaagse en niet-alledaagse formele discussies.								Bespreekt in leerlingenraad of opiniestuk wel of niet in schoolkrant moet worden geplaatst. Bespreekt in werkgroep beperkte bijdrage van sommige groepsleden aan project.
B2 Discussies en bijeenkomsten: Kan zijn of haar mening bijdragen, verantwoorden en staande houden, alternatieve voorstellen evalueren en hypothesen stellen en beantwoorden.								Licht in debat eigen mening toe over een maatschappelijk onderwerp zoals drugsbestrijding. Draagt tijdens werkbijeenkomst bij aan alternatieve oplossing voor een probleem aan.
A2 Doelgerichte samenwerking: Kan communiceren over eenvoudige en alledaagse taken in eenvoudige bewoordingen om dingen te vragen en te verschaffen, eenvoudige informatie te verkrijgen en te bespreken wat er vervolgens moet gebeuren.					Verdeelt klas in groepjes voor een sportactiviteit	Verdeelt taken voor de voorbereiding van een barbecue.	Regelt een activiteit of uitstapje met vrienden, eventueel ook via sociale media.	Maakt afspraken over taakverdeling bij een opdracht.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2+ Doelgerichte samenwerking: Kan bespreken wat er vervolgens moet gebeuren, daarbij suggesties doen en beantwoorden, en aanwijzingen vragen en geven.						Maakt met een buitenlandse student of vriend afspraken over recept en boodschappen voor een dessert.	Bereidt met een groep leerlingen een lunch voor de klas voor.	Maakt vooraf een berekening van de kosten voor een lunch met de klas.
B1 Doelgerichte samenwerking: Kan zijn of haar mening geven en reacties overbrengen met betrekking tot mogelijke oplossingen van problemen en het nemen van praktische beslissingen, en daarbij beknopte redenen en verklaringen geven.							Geeft advies aan een vriend(in) over welke mobiele telefoon hij of zij moet kopen.	Geeft advies over doorstudeer-mogelijkheden.
B2 Doelgerichte samenwerking: Kan de voortgang van het werk bespoedigen door anderen te vragen mee te doen, te zeggen wat zij ervan vinden, enzovoort.								Werkt online (via Zoom of Teams) met groep aan project: motiveert voorstellen, vraagt opheldering en speelt ondersteunende rol om taken te volbrengen.

Gespreksvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B2 Doelgerichte samenwerking: Kan een zaak of probleem helder schetsen, speculeren over oorzaken of gevolgen, en voor- en nadelen van verschillende benaderingen afwegen.								Bespreekt de geschikte werkwijze voor een groepsopdracht. Speculeert over consequenties van te laat inleveren van een opdracht.

Taalcompetenties: kenmerken van leerlingteksten

	A1	A2	B1	B2
Woordenschat	Heeft een elementaire woordenschat van geïsoleerde woorden en frasen in concrete situaties.	- Heeft voldoende woorden en uit het hoofd geleerde uitdrukkingen voor elementaire communicatiebehoeften en primaire levensbehoeften. A2+: - Beschikt over voldoende woorden om alledaagse handelingen uit te voeren die betrekking hebben op vertrouwde situaties en onderwerpen.	- Heeft voldoende woorden om zich, met enige omschrijvingen, te uiten over de meeste vertrouwde onderwerpen in alledaagse situaties (familie, hobby's en interesses, werk, reizen) en actualiteiten. - Gebruikt bij bespreking van vertrouwde onderwerpen een breed scala van eenvoudige woorden passend. - Wanneer meer complexe gedachten worden geuit of niet-vertrouwde onderwerpen en situaties aan de orde zijn, kunnen zich nog grote fouten voordoen.	- Heeft een goed woordenschatbereik voor zaken binnen eigen vakgebied en de meeste algemene onderwerpen. - Brengt variatie aan in formuleringen om te veel herhaling te voorkomen, al kunnen hiaten in de woordenschat nog wel tot aarzeling en omschrijving leiden. - Over het algemeen hoge trefzekerheid in woordkeuze, al komen enige verwarring en onjuiste woordkeuze wel voor, zonder de communicatie in de weg te staan.
Grammaticale nauwkeurigheid	- Toont slechts beperkte beheersing van enkele eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen in een geleerd repertoire. Pre-A1: - Kan zeer eenvoudige beginselen van woordvolgorde toepassen in korte uitspraken.	Gebruikt bepaalde eenvoudige constructies correct, maar maakt nog stelselmatig elementaire fouten (bijv. verschillende tijden door elkaar gebruiken, niet letten op congruentie); toch is meestal wel duidelijk wat hij/zij probeert te zeggen.	- Maakt redelijk nauwkeurig gebruik van een repertoire van veelgebruikte 'routines' en patronen die verbonden zijn met meer voorspelbare situaties. B1+: - Communiqueert redelijk nauwkeurig in vertrouwde omstandigheden; heeft over het algemeen een goede grammaticale beheersing, zij het met merkbare invloed vanuit de moedertaal. Fouten komen voor, maar het is duidelijk wat hij of zij probeert uit te drukken.	Heeft goede beheersing van eenvoudige taalstructuren en sommige complexe grammaticale vormen, hoewel hij/zij geneigd is complexe structuren op een starre manier te gebruiken met enige onnauwkeurigheid.

	A1	A2	B1	B2
Thematische ontwikkeling	-	- Kan een verhaal vertellen of iets beschrijven als een simpele opsomming van punten. - Kan ergens een voorbeeld van geven in een zeer eenvoudige tekst met behulp van 'zoals' of 'bijvoorbeeld'.	- Toont zich bewust van de conventionele structuur van de tekstsoort bij het overbrengen van ideeën. - Kan redelijk vloeiend een helder verhaal vertellen of een heldere beschrijving geven in de vorm van een lineaire opeenvolging van punten. B1+: - Kan de chronologische volgorde in een verhalende tekst duidelijk aangeven. - Kan een argument zo goed ontwikkelen dat het meestal probleemloos kan worden gevolgd.	- Kan bij het overbrengen van ideeën de structuur volgen die past bij een communicatieve taak. - Kan een heldere beschrijving geven of een duidelijk verhaal vertellen en daarbij hoofdpunten uitwerken en ondersteunen met relevante aanvullende punten en voorbeelden. - Kan in een uiteenzetting/betoog voor- en nadelen van verschillende opties uiteenzetten en duidelijk verschil aangeven tussen feiten en meningen. - Kan een heldere argumentatie ontwikkelen en daarbij zijn of haar gezichtspunten tamelijk uitvoerig uitwerken en ondersteunen met aanvullende punten en relevante voorbeelden.
Samenhang	Kan woorden of woordgroepen met elkaar verbinden met heel elementaire lineaire verbindingswoorden als 'en', 'dan' of 'toen'.	- Kan woordgroepen verbinden met eenvoudige voegwoorden als 'en', 'maar' en 'omdat'. A2+: - Kan de meest voorkomende verbindingswoorden gebruiken om enkelvoudige zinnen te verbinden om een verhaal te vertellen of iets te beschrijven als een eenvoudige opsomming van punten.	- Kan een reeks kortere, op zichzelf staande eenvoudige elementen verbinden tot een samenhangende lineaire opeenvolging van punten. - Kan langere zinnen vormen en deze met elkaar verbinden met behulp van een beperkt aantal samenhang bevorderende elementen, bijvoorbeeld in een verhaal. B1+: - Kan een tegenargument introduceren in een eenvoudige discussie (bijv. met 'echter').	- Kan gebruikmaken van een beperkt aantal samenhang bevorderende elementen om zijn/haar uitingen te verbinden tot een helder, coherent verhaal, hoewel in een langere bijdrage sprake kan zijn van een zekere 'springerigheid'. - Kan tekst produceren die in het algemeen goed geordend en samenhangend is, door gebruik te maken van een scala aan verbindingswoorden en samenhang bevorderende elementen. - Kan langere teksten structureren in duidelijke, logische alinea's.

	A1	A2	B1	B2
Het woord/de beurt nemen		- Kan om aandacht vragen. - Kan aangeven wanneer hij of zij het gesprek volgt, maar is zelden in staat genoeg te begrijpen om het gesprek uit zichzelf gaande te houden. A2+: - Kan eenvoudige technieken toepassen om een kort gesprek te beginnen, gaande te houden of te beëindigen. - Kan een eenvoudig rechtstreeks gesprek beginnen, gaande houden en beëindigen.	- Kan een eenvoudig rechtstreeks gesprek beginnen, gaande houden en beëindigen over onderwerpen die vertrouwd of van persoonlijk belang zijn. - Kan gedeeltelijk herhalen wat iemand anders heeft gezegd om wederzijds begrip te bevestigen. B1+: - Kan ingrijpen in een discussie over een vertrouwd onderwerp en de juiste frase gebruiken om aan het woord te komen.	- Kan op gepaste wijze een discussie over vertrouwde onderwerpen op gang helpen en houden en, wanneer nodig, ingrijpen en daarvoor de juiste taal gebruiken. - Kan op gepaste wijze een gesprek beginnen, onderhouden en beëindigen, en daarbij doeltreffend en op het juiste moment de beurt nemen. - Vindt het soms moeilijk om effectief deel te nemen aan een discussie met verschillende moedertaalsprekers die hun taal op geen enkele manier aanpassen.
Afstemming taalgebruik op doel en gesprekspartner(s) /publiek	Kan elementair sociaal contact leggen door de eenvoudigste alledaagse beleefdheidsvormen te gebruiken.	- Kan zeer korte sociale contacten aangaan en daarbij gebruik maken van alledaagse beleefdheidsvormen. A2+: - Kan op eenvoudige maar doeltreffende wijze sociale contacten aangaan met behulp van de eenvoudigste gangbare uitdrukkingen en door elementaire routines te volgen.	- Is zich bewust van de belangrijkste beleefdheidsconventies en handelt ernaar. - Is zich bewust van tekenen van de belangrijkste verschillen in gewoonten, gebruiken, houdingen, waarden en overtuigingen tussen de betrokken gemeenschap en die van hem/haar zelf.	- Kan betrekkingen onderhouden met moedertaalsprekers zonder hen onbedoeld te amuseren of te irriteren en zonder hen te verplichten zich anders te gedragen dan ze tegenover een moedertaalspreker zouden doen. - Kan zich in situaties op gepaste wijze uitdrukken en weet flagrante fouten in de formulering te vermijden.
Verstaanbaarheid	De uitspraak van een zeer beperkt repertoire van aangeleerde woorden en frasen is met enige inspanning verstaanbaar voor gesprekspartners die gewend zijn om te gaan met sprekers van de taalgroep en die helpen (bijv. door de klank correct te herhalen en te vragen om herhaling van nieuwe klanken).	Bij communicatie in eenvoudige alledaagse situaties is de uitspraak meestal duidelijk genoeg om te worden verstaan, ondanks duidelijk merkbare invloed van een andere taal (klank, klemtoon, accent). Gesprekspartners zullen zich moeten inspannen om de invloed van de taalachtergrond van de spreker op de uitspraak te herkennen en af en toe om herhaling moeten vragen.	De uitspraak is in het algemeen verstaanbaar; intonatie en klemtoon op zowel uitspraak- als woordniveau vormen geen hindernis voor begrip. Het accent wordt meestal beïnvloed door een andere taal of andere talen. Incidenteel worden uitspraakfouten gemaakt.	- Gebruikt in het algemeen een natuurlijke en passende uitspraak en intonatie, legt de juiste klemtoon en articuleert afzonderlijke klanken duidelijk; het accent wordt meestal beïnvloed door een andere taal of andere talen, maar dit heeft weinig of geen effect op de verstaanbaarheid. - Is volledig verstaanbaar ondanks een aantal stelselmatige uitspraakfouten.

	A1	A2	B1	B2
Vloeiendheid	- Kan zeer korte, geïsoleerde, voornamelijk kant-en-klare uitingen gebruiken, met veel onderbrekingen om naar uitdrukkingen te zoeken, minder vertrouwde woorden uit te spreken en de communicatie te herstellen. Pre-A1: - Kan zeer korte, geïsoleerde, ingeoefende uitingen hanteren en gebruikt daarbij zo nodig gebaren en hulpsignalen.	- Kan voor korte interacties frasen over vertrouwde onderwerpen met voldoende gemak gebruiken, ondanks heel duidelijke aarzelingen en valse starts. A2+: - Kan zich in korte bijdragen verstaanbaar maken, ondanks korte stiltes, valse starts en herformuleringen.	- Kan op verstaanbare wijze doorpraten en is goed te volgen, ook al komen in langere stukken tekst pauzes voor om na te denken over grammatica en woordkeuze en om fouten te herstellen. B1+: - Kan zich betrekkelijk gemakkelijk uitdrukken. Kan zonder hulp doeltreffend verder gaan, ondanks enige problemen met formuleren, die tot pauzes en 'doodlopende wegen' leiden.	- Kan langere stukken tekst produceren in een redelijk gelijkmatig tempo; hoewel hij/zij kan aarzelen tijdens het zoeken naar patronen en uitdrukkingen, zijn er weinig opvallend lange pauzes. - Kan zo vloeiend en spontaan reageren dat een normale uitwisseling met gebruikers van de doeltaal goed mogelijk is zonder dat dit voor een van de partijen belastend is.

Strategieën

	A1	A2	B1	B2
Spreek-/ gespreks-strategieën	-	Planning: Kan een geschikte set frasen uit zijn of haar repertoire oproepen en instuderen.	Planning: - Kan doorgronden hoe de over te brengen hoofdpunten het beste kunnen worden gecommuniceerd, m.b.v. alle beschikbare bronnen en de boodschap beperkend tot wat hij/zij zich kan herinneren of kan uitdrukken. B1+: - Kan nieuwe uitdrukkingen instuderen en uitproberen en feedback vragen. Monitoring en herstel: - Kan om bevestiging vragen dat een gebruikte vorm correct is. - Kan opnieuw beginnen met een andere tactiek wanneer de communicatie mislukt. B1+: Kan vergissingen met tijden of uitdrukkingen die tot misverstand leiden, corrigeren, mits de gesprekspartner aangeeft dat er een probleem is.	Planning: - Kan plannen wat er moet worden gezegd en met welke middelen, rekening houdend met het effect op de ontvanger(s). Monitoring en herstel: - Kan vergissingen en fouten corrigeren zodra hij/zij zich ervan bewust is of als ze tot onbegrip en misverstanden leiden. - Kan notitie nemen van veelgemaakte fouten en bewust opletten of hij of zij ze maakt. - Kan vervolgvragen stellen om te controleren of hij of zij heeft begrepen wat een spreker wilde zeggen en om opheldering te krijgen over punten van dubbelzinnigheid.

	A1	A2	B1	B2
Spreek-/ gespreks- strategieën	Voortbouwen op meertalig repertoire Kan een zeer beperkt repertoire in <i>verschillende talen</i> gebruiken om een zeer elementaire, concrete, alledaagse transactie uit te voeren met een welwillende gesprekspartner.	Samenwerken: - Kan aangeven wanneer hij of zij het gesprek kan volgen. Voortbouwen op meertalig repertoire - Kan beperkt repertoire in <i>verschillende talen</i> inzetten om een probleem uit te leggen of om hulp of verduidelijking te vragen. - Kan woorden en frasen uit <i>verschillende talen in meertalige repertoire</i> gebruiken om een eenvoudige, praktische transactie of informatie-uitwisseling uit te voeren. - Kan een eenvoudig woord uit <i>een andere taal in meertalig repertoire</i> gebruiken om zich verstaanbaar te maken in een alledaagse routinesituatie, als hij of zij niet op een geschikte uitdrukking kan komen in <i>de taal die wordt gesproken</i>.	Samenwerken - Kan anderen vragen om verheldering of uitwerking van wat ze hebben gezegd. - Kan gedeeltelijk herhalen wat iemand anders heeft gezegd om wederzijds begrip te bevestigen - Kan anderen uitnodigen aan de discussie deel te nemen. B1+: - Kan een elementair taalrepertoire en strategieën benutten om een gesprek of discussie gaande te houden. - Kan samenvatten op welk punt discussie is beland en zo helpen focussen Voortbouwen op meertalig repertoire - Kan creatief gebruikmaken van beperkt repertoire in <i>verschillende talen in zijn of haar meertalige repertoire</i> voor alledaagse contexten, om met een onverwachte situatie om te gaan.	Samenwerken - Kan discussies over vertrouwde onderwerpen op gang helpen en houden door te bevestigen dat iets begrepen is, anderen uit te nodigen het woord te nemen, enzovoort. - Kan het punt dat op een bepaald moment in een discussie is bereikt, samenvatten en de volgende stappen voorstellen. Voortbouwen op meertalig repertoire - Kan afwisselen tussen <i>talen in meertalig repertoire</i> om specialistische informatie en zaken uit eigen interessegebied over te brengen op verschillende gesprekspartners. - Kan gebruikmaken van <i>verschillende talen in meertalige repertoire</i> om: - Aard van de taak, belangrijkste stappen, te nemen beslissingen, te verwachte resultaten te verduidelijken, tijdens samenwerken. - Andere mensen aan te moedigen de taal te gebruiken die ze het prettigst vinden.

	A1	A2	B1	B2
Compensatie-strategieën	- Kan eenvoudige woorden ondersteunen met gebaren om behoefte aan te geven. - Kan met eenvoudige woorden, intonatie en gebaren aangeven dat hij of zij iets niet begrijpt. - Kan internationaal gebruikte woorden en woorden die voorkomen in <i>verschillende talen</i> (bijv. haus/huis/house) herkennen en zo: - eenvoudige sociale uitwisselingen die zeer langzaam en duidelijk in zijn of haar aanwezigheid plaatsvinden in grote lijnen volgen; - achterhalen wat mensen rechtstreeks tegen hem of haar proberen te zeggen, als ze zeer langzaam en duidelijk spreken, zonodig met herhaling. Pre-A1: - Kan iets aanwijzen en vragen wat het is.	- Kan de betekenis van een niet passend woord met gebaren verduidelijken of aangeven wat wordt bedoeld door aan te wijzen ('Een van deze, aub.'). - Kan redelijk gebruik maken van een overkoepelend begrip ('fruit' voor 'sinaasappel'). - Kan zeggen dat hij of iets niet heeft kunnen volgen en vragen om langzamer spreektempo, herhaling of uitleg of om spellen van een woord. - Kan communicatie in stand houden met 'fillers' ('na ja', 'ehm') en stopwoorden ('soort van', 'kijk' enz.). A2+: - Kan een inadequaat woord uit zijn/haar repertoire gebruiken en de betekenis verduidelijken met gebaren.	- Kan een eenvoudig woord gebruiken waarvan de betekenis lijkt op het begrip dat hij of zij wil overbrengen, en daarbij om 'correctie' vragen. - Kan een woord uit de eigen eerste taal 'verbuitenlandsen' en om bevestiging vragen. B1+: - Kan de kenmerken omschrijven van iets concreets waarvoor hij of zij zich het juiste woord niet kan herinneren. - Kan betekenis overbrengen door een woord met vergelijkbare betekenis te kwalificeren (bijvoorbeeld een vrachtwagen voor mensen in plaats van een bus). - Kan meer details en uitleg vragen aan andere groepsleden om een discussie vooruit te helpen.	- Kan de meeste communicatieproblemen aanpakken door te parafraseren, te omschrijven of moeilijke uitdrukkingen te vermijden. - Kan vragen om uitleg of verduidelijking om zeker te weten dat hij/zij complexe, abstracte ideeën begrijpt. - Kan vervolgvragen formuleren voor een lid van een groep om een onderwerp te verduidelijken dat impliciet is of onduidelijk uitgesproken wordt. - Kan standaardzinnen gebruiken (bijv. 'Dat is een moeilijk te beantwoorden vraag') om tijd te winnen en beurt te behouden tijdens het zoeken naar woorden.

Leesvaardigheid

Doelen ⁵

Leesvaardigheid	 A1 Kan in zeer korte, eenvoudige teksten zinsdeel voor zinsdeel begrijpen door vertrouwde namen, woorden en elementaire combinaties te herkennen en indien nodig te herlezen.			 A2 Kan korte, eenvoudige teksten met hoogfrequente woordenschat begrijpen, met inbegrip van een aantal woorden uit de gemeenschappelijke internationale woordenschat.		 B1 Kan met voldoende begrip eenduidige feitelijke teksten en fictionele teksten lezen over onderwerpen binnen eigen interessegebied.		
						 B2 Kan in hoge mate zelfstandig lezen. Past leesstijl en -snelheid aan verschillende teksten en doelen aan en maakt, indien nodig, gebruik van de juiste naslagwerken. Beschikt over een grote actieve leeswoordenschat, maar kan enige moeite hebben met weinig voorkomende idiomatische uitdrukkingen.		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A1 Correspondentie lezen: Kan korte, eenvoudige mededelingen begrijpen, bijv. Via sociale media of op brief- of ansichtkaarten.	Herkent een kaartje en weet dat er een berichtje op staat.	Begrijpt een klassikaal gelezen, kort briefje (met illustraties of picto's) afkomstig van een knuffel of klasvriendje dat op vakantie in Nederland is geweest.	Kan in zeer kort briefje namen, getallen en bekende woorden herkennen. Begrijpt in zeer kort bericht wat er met de schrijver aan de hand is (<i>Whatsapp</i> : ik ben ziek).	Begrijpt bekende woorden in korte tekst (gedicht, briefje). Begrijpt vakantiekaart aan familielid.				
A1 Correspondentie lezen: Kan voorgedrukte kaarten met standaard boodschappen begrijpen.	Leest klassikaal cijfers op kalender.	Begrijpt pictogrammen van activiteiten in de klas.	Begrijpt een wens op kerst-, nieuwjaars- of verjaardagskaart.	Begrijpt een vakantie-, geboorte- of wenskaartje.	.			
A2 Correspondentie lezen: Kan een korte, eenvoudige (standaard) brief of e-mail begrijpen.				Begrijpt een kort briefje van een pen vriend over school of vakantie.	Begrijpt een eenvoudige uitnodiging van een vriend met de vraag iets mee te nemen.	Begrijpt een uitnodiging voor een evenement.	Begrijpt uitnodiging, e-mail van klasgenoot.	Begrijpt uitnodiging van nieuwe school, opleiding of baan.

⁵ Kenmerken van de aangeboden leesteksten en doelen met betrekking tot het gebruik van strategieën, waaronder meertalige competenties, zijn opgenomen op pagina 65.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2+ Correspondentie lezen: Kan elementaire soorten standaardbrieven (inlichtingen, bestellingen, bevestigingsbrieven, enz.) Of een algemene kennisgeving over vertrouwde onderwerpen begrijpen.					Begrijpt een bericht waarin iemand een afspraak voorstelt, annuleert of verzet.	Begrijpt een schoolbrief of brief in verband met schoolwerk.	Begrijpt email over bestelling.	Begrijpt hoofdlijnen van een bevestigingsbrief m.b.t nieuwe school, opleiding of Baan.
B1 Correspondentie lezen: Kan persoonlijke brieven, e-mails en vormen van sociale media voldoende begrijpen om met iemand te kunnen corresponderen.						Begrijpt gedetailleerde informatie over een vriend of een hobby of de mening van een penvriend over school.	Begrijpt verslag van gebeurtenissen.	Begrijpt een beschrijving (bijv. op sociale media) mb.t. vervolgopleiding en kan daar mening over geven.
B1 Correspondentie lezen: Kan een eenvoudige formele brief of e-mail voldoende begrijpen om adequaat te kunnen reageren.						Weet wat nodig is om een intakeformulier in te vullen. Verzamelt bij schriftelijk verzoek de juiste informatie-gegevens.	Controleert juistheid van in e-mail gemaakte afspraken. Begrijpt tijdens stage klacht van een klant.	Begrijpt bevestigingsbrief van een bedrijf voor stage. Bij deelname aan (internationaal) project: past werkstuk aan op basis van opmerkingen van (Nederlandstalige) partner.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1+ Correspondentie lezen: Kan formele correspondentie over minder vertrouwde onderwerpen goed genoeg begrijpen om die aan iemand anders door te sturen.								Begrijpt hoofdlijnen in bevestiging van onderwijsinstantie over toekenning studiefinanciering.
B2 Correspondentie lezen: Kan correspondentie lezen met betrekking tot interessegebied en daarbij meteen de wezenlijke betekenis vatten.								Begrijpt antwoord op brief of e-mail met verzoek om informatie over studie.
A1 Oriënterend lezen: Kan eenvoudige, belangrijke informatie vinden en begrijpen in korte, eenvoudige informatieve teksten.	Kiest materialen uit korte lijst met afbeeldingen.	Herkent geleerd woord op zoekplaat of in een zin.	Begrijpt de prijs van een artikel op een kassabon.	Begrijpt picto's die boekengenres aanduiden. Begrijpt eenvoudige gerechten op een menukaart. Vindt bekende woorden in een woordzoeker. Vindt een woord in een woordenboek.				

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A1 Oriënterend lezen: Kan eenvoudige informatie op een poster, mededelingenbord of in een brochure lezen.	Herkent eigen naam op verjaardagskalender. Begrijpt afbeeldingen van stoplichten of stopborden.	Begrijpt wie in de klas aanwezig is m.b.v. aanwezigheidsbord.	Begrijpt bekende woorden in een korte tekst (poster, wegwijzer in winkel).	Begrijpt uithangbord van een winkel of verkeersbord. Begrijpt poster met eenvoudige beschrijving van een verdwaald huisdier. Herkent verschillende manieren van nummeren, afstanden meten, de tijd aangeven in een andere taal.				
A2 Oriënterend lezen: Kan specifieke informatie vinden en begrijpen in eenvoudig, alledaags materiaal.				Zoekt de goede betekenis van een woord op in een tweetalig woordenboek.	Begrijpt adviezen op eenvoudige poster over gezond leven.	Zoekt de goede betekenis van een woord op in een eenvoudig verklarend woordenboek.	Zoekt in een toeristische folder of op internet een activiteit of bezienswaardigheid voor een dagje uit.	Zoekt specifieke informatie over studiekeuze + sector in een schoolgids.
A2 Oriënterend lezen: Kan eenvoudige advertenties met weinig afkortingen begrijpen.					Begrijpt een korte advertentie over een huisdier. Begrijpt korte reclameboodschappen en vertrektijden in een reischema.	Begrijpt advertenties voor (tweedehands) sportartikelen, voor kleding.	Begrijpt advertentietekst foodsales.	Begrijpt een personeelsadvertentie voor een vakantiebaan.
A2 Oriënterend lezen: Kan in lijsten, overzichten en formulieren specifieke informatie vinden en begrijpen.				Begrijpt gerechten op een eenvoudige menukaart.	Zoekt een film op in een (online) weekagenda.	Raadpleegt de vrije dagen in een agenda.	Bekijkt m.b.v. Een geleide opdracht online opleidingen of stage.	Raadpleegt beroepen- en/of studieguiden m.b.t. vervolgeducatie.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2 Oriënterend lezen: Kan veelvoorkomende borden en mededelingen begrijpen.				Begrijpt borden op school (naam, lokalen, kamers, aanwijzingen: trekken, duwen).	Begrijpt aanwijzingen op verkeersborden.	Begrijpt informatie-borden bij toeristische attracties.	Begrijpt algemene mededelingen op borden op luchthaven.	Begrijpt mededelingen douane en immigratiedienst op luchthaven.
B1 Oriënterend lezen: Kan relevante informatie vinden en begrijpen in brochures en korte officiële documenten op internet of in andere media.						Voert informatie, begrippen, specifieke Zoekopdrachten in. Vindt en begrijpt relevante informatie in brochures.	Vindt en begrijpt informatie op webpagina waarin de voorzieningen van een hotel worden beschreven.	Vindt en begrijpt relevante informatie op internet over reis of studie in het buitenland. Vindt en begrijpt info (voorwaarden en regels) in huurcontract voor kamer in studentenflat.
B1+ Oriënterend lezen: Kan in langere teksten op internet of in andere media informatie zoeken over thema's binnen het eigen interessegebied.						Begrijpt en gebruikt hyperlinks om informatie voor gekozen onderwerp of werkstuk op te zoeken. Vindt in brochure of op website gedetailleerde informatie voor werkstuk.	Zoekt op verschillende websites informatie voor een werkstuk. Vindt informatie over een onderwerp in langere tekst. Zoekt in een krant informatie over culturele activiteiten.	Zoekt aan de hand van beschrijvingen op websites van bedrijven een stageplek of baan.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B2 Oriënterend lezen: Kan snel lange, complexe teksten doorlezen en de relevante details vinden.								Vindt de juiste aanwijzingen in een hulpprogramma bij computerproblemen. Herkent snel de inhoud en relevantie van nieuwsberichten, artikelen en verslagen over uiteenlopende professionele onderwerpen en beslist dan of nadere bestudering de moeite waard is.
A1 Lezen om informatie op te doen: Kan korte teksten begrijpen over onderwerpen uit eigen belangstelling, als ze in heel eenvoudige woorden zijn geschreven en ondersteund worden door illustraties.	Wijst op vraag van leerkracht plaatjes aan bij verhaal ("Waar zie je de krokodil?")	Legt bij of na voorlezen van verhaal plaatjes op goede volgorde. Maakt (bijv. bij spel in hoeken) kennis met verschillende soorten geschreven bronnen (woordenboek, krant, prentenboek). Herkent in tekst geschreven namen van hoofdpersonen.	Begrijpt een kort geïllustreerd weerbericht. Herkent verschillende soorten geschreven bronnen (prentenboek, krant, kookboek).	Begrijpt persoonlijke informatie bij het portret van een idool. Haalt uit eenvoudig berichtje (kattenbelletje) belangrijke informatie.				

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2 Lezen om informatie op te doen: Kan specifieke informatie begrijpen in eenvoudige teksten.					Begrijpt in een korte tekst over een evenement informatie over periode, deelnemers, acties, inhoud.	Begrijpt een berichtje op een prikbord/schoolbord, waarin iemand iets vraagt of aankondigt. Begrijpt op een etiket informatie over levensmiddelen.	Begrijpt informatie over projectweek in schoolkrant.	Begrijpt informatie over hotel op website.
A2 Lezen om informatie op te doen: Kan de hoofdlijn begrijpen van eenvoudige teksten in een tijdschrift, krant of op een website.				Begrijpt hoofdlijnen van een kort verhaal, aangepast aan taalniveau van de leerder.	Begrijpt hoofdlijnen van een interview met leden van een bekende band in een jongerentijdschrift.	Begrijpt hoofdlijnen van een kort tijdschriftartikel over mode en lichaamsverzorging.	Begrijpt hoofdlijnen van een kort krantenartikel over actueel onderwerp.	Begrijpt korte artikelen over zaakvakonderwerpen.
A2 Lezen om informatie op te doen: Kan korte, beschrijvende teksten over vertrouwde onderwerpen begrijpen.					Begrijpt een programma voor een excursie.	Begrijpt een kort verslag van een bijeenkomst of gebeurtenis.	Begrijpt een programma voor een voorlichtingsbijeenkomst.	Begrijpt een kort verslag van een bijeenkomst voor een gastles/verslag van een nationale feestdag.
A2 Lezen om informatie op te doen: Kan door meelesen eenvoudig audiovisueel materiaal begrijpen.					Begrijpt beknopte teksten op dia's van een PowerPoint bij een presentatie over vertrouwd onderwerp.	Begrijpt teksten van popsongs.	Begrijpt voorgedragen gedichten.	Begrijpt Nederlandse ondertiteling van films.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1 Lezen om informatie op te doen: Kan belangrijke feitelijke informatie begrijpen in korte verslagen en artikelen, mits er voldoende tijd is om te herlezen.						Bepaalt in een krantenartikel de meest essentiële informatie ('wie-wat-waar').	Begrijpt eenvoudig voorlichtingsmateriaal van overheden of onderwijsinstellingen. Begrijpt biografische informatie over kunstenaar, schrijver, sportman/ -vrouw in tijdschrift of op website.	Begrijpt verklarende tekst bij tabellen, grafieken, schema's. Begrijpt verslag van een overleg.
B1+ Lezen om informatie op te doen: Kan hoofdthema en belangrijkste argumenten begrijpen in eenvoudige betogende teksten in tijdschriften, kranten of op internet.						Herkent in kranten- of tijdschriftartikel over actueel onderwerp mening en belangrijkste argumenten.	Kan de belangrijkste conclusies herkennen in betogende tekst over gevaren van roken.	Geeft n.a.v. artikel op jongerenwebsite hoofdlijnen en argumenten aan klasgenoten door.
B2 Lezen om informatie op te doen: Kan herkennen wanneer een tekst feitelijke informatie geeft en wanneer hij bedoeld is om de lezers ergens van te overtuigen.								Onderscheidt in de krant nieuwsbericht, advertentie en opiniërende column.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B2 Lezen om informatie op te doen: Kan verschillende structuren in betogende teksten herkennen: argumenten voor en tegen, presentatie van probleem en oplossingen en causale verbanden.								Begrijpt de stellingname en argumentatie in een artikel over milieuvraagstukken als input voor een werkstuk.
A1 Instructies lezen: Kan zeer eenvoudige, korte en goed gestructureerde instructies begrijpen.	Begrijpt aanwijzingen voor handen wassen m.b.v. afbeeldingen (zeep, water, handen wassen, handen drogen met handdoek).	Begrijpt instructieve foto's of illustraties om iets te bouwen of maken, bijv. bouwplaat. Begrijpt pictogrammen bij eenvoudige opdrachten.	Voert m.b.v. een duidelijke en geïllustreerde tekst. Zeer eenvoudige instructies voor bijv. een knutselopdracht uit. Begrijpt eenvoudige instructies in de taalmethode (bijv. 'Kruis aan').	Begrijpt zeer korte routebeschrijving (bijv. rechtdoor en dan links) en eenvoudige spelregels. Begrijpt instructies bij lesmateriaal ('Zet de woorden in de goede volgorde').				
A2 Instructies lezen: Kan eenvoudige, korte en goed gestructureerde instructies begrijpen.					Begrijpt de instructies in eenvoudig recept voor het bakken van een taart of cake.	Begrijpt de gebruiksaanwijzing op een eetbaar product.	Begrijpt de veiligheidsinstructies in een hotel.	Begrijpt instructies op kaartjesauto-maat in bus- of treinstation.
A2+ Instructies lezen: Kan regels en bepalingen begrijpen, wanneer deze in eenvoudige taal zijn gesteld.					Begrijpt klasreglement.	Begrijpt spelregels van een bordspel.	Begrijpt voorschriften op veiligheidsgebied.	Begrijpt regels en bepalingen m.b.t. vervolgstudie en examenreglement.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1 Instructies lezen: Kan helder geschreven, ondubbelzinnige instructies begrijpen.						Begrijpt recept voor het maken van een regionaal gerecht.	Begrijpt instructies bij uitvoeren experiment.	Begrijpt handleiding/ veiligheidsinstructies bij een PC of een elektrisch apparaat.
B1+ Instructies lezen: Kan instructies en procedures in de vorm van een lopende tekst begrijpen, bijv. in een handleiding, mits hij of zij bekend is met het type proces of product.							Begrijpt een handleiding voor het oplossen van een storing bij een bekend apparaat.	Instructies voor het maken van een eigen webpagina.
B2 Instructies lezen: Kan lange, complexe aanwijzingen op eigen vakgebied begrijpen, met inbegrip van details over voorwaarden en waarschuwingen, mits moeilijke passages herlezen kunnen worden.								Begrijpt een bijsluiter bij het gebruik van een geneesmiddel (bijv. antibiotica tegen een holteontsteking).

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A1 Lezen als vrijetijdsbesteding: Kan korte, geïllustreerde verhalen over alledaagse activiteiten (globaal) begrijpen die geschreven zijn in eenvoudige woorden, mits de afbeeldingen helpen veel van de inhoud te raden.	Komt in aanraking met vertelplaten.	Komt in aanraking met interactief voorlezen, prentenboeken, kinderboeken-festival.	Komt in aanraking met stripverhalen voor kinderen.	Vertelt wat er met de hoofdpersoon in een stripverhaal gebeurt.				
A2 Lezen als vrijetijdsbesteding: Kan begrijpen wat er gebeurt in een foto- of stripverhaal.					Begrijpt een stripverhaal voor jongeren.	Begrijpt een 'graphic poem' (gedicht in de vorm van wat wordt beschreven)	Begrijpt een beeldroman.	
A2 Lezen als vrijetijdsbesteding: Kan belangrijke thema's en personages herkennen uit korte, eenvoudige verhalende teksten over vertrouwde situaties en geschreven in veelvoorkomende alledaagse taal.				Benoemt thema en personages in verhaal over vertrouwd onderwerp.	Beschrijft in het kort en m.b.v. eenvoudige woorden thema en personages.			
B1 Lezen als vrijetijdsbesteding: Kan een reisdagboek begrijpen dat hoofdzakelijk de gebeurtenissen tijdens een reis en de ervaringen en ontdekkingen van de auteur beschrijft.							Begrijpt een beschrijving van vakantie-ervaringen van een vriend of vriendin op Facebook.	Begrijpt een blog van een reisjournalist.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1 Lezen als vrijetijdsbesteding: Kan de belangrijkste episoden en gebeurtenissen in een duidelijk gestructureerde verhalende tekst in alledaagse taal aanwijzen en het verband ertussen uitleggen.						Geeft chronologische volgorde in een verhalende tekst duidelijk aan.	Legt het belang van de gebeurtenissen uit.	Legt het verband tussen de gebeurtenissen uit.
B1+ lezen als vrijetijdsbesteding: Kan eenvoudige gedichten en liedteksten begrijpen die in eenduidige taal en stijl zijn geschreven.							Begrijpt songteksten.	Begrijpt digitale poëzie en poëtische tekst in advertenties.
B2 Lezen als vrijetijdsbesteding: Kan romans lezen die een sterk, verhalend plot hebben en geschreven zijn in eenduidige, onomwonden taal, mits er voldoende tijd is en een woordenboek kan worden gebruikt.								Korte romans en verhalen van eigentijdse schrijvers.
B1 Reageren op creatieve teksten: Kan uitleggen waarom bepaalde delen of aspecten van een werk hem of haar in het bijzonder interesseerden.						Reageert op gebeurtenissen in een verhaal.	Reageert op personages in verhaal.	Reageert op thema in een verhaal.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B2 Reageren op creatieve teksten: Kan een persoonlijke interpretatie geven van de ontwikkelingen in een verhaal, roman, film of toneelstuk.								Geeft een persoonlijke interpretatie van de ontwikkelingen van plot, personages en thema.

Kenmerken van de aangeboden leesteksten

	A1	A2	B1	B2
Woordgebruik en zinsbouw	De tekst bevat hoogfrequente woorden en korte, eenvoudige zinnen.	De tekst bevat hoogfrequente woorden en woorden bekend uit de eigen taal of uit internationaal vocabulaire. Zinnen zijn eenvoudig.	De tekst bevat eenvoudige en alledaagse woorden.	Er zijn geen beperkingen, mits woordenboeken e.d. voorhanden zijn.
Tekstindeling	De tekst bevat visuele ondersteuning.	De tekst is helder van structuur. De indeling geeft visuele ondersteuning bij het begrijpen van de tekst.	De tekst is goed gestructureerd.	Er zijn geen beperkingen in tekststructuur.
Tekstlengte	De tekst is kort.	De tekst is kort.	Teksten kunnen langer zijn.	Tekstlengte speelt geen rol.

Strategieën

	A1	A2	B1	B2
Leesstrategieën	Kan van korte teksten over zeer vertrouwde en bekende onderwerpen met hulp van voorkennis en lay-out voorspellen waar de tekst waarschijnlijk over gaat.	- Kan opmaak, weergave en typografische kenmerken gebruiken om het type tekst vast te stellen: nieuwsbericht, reclametekst, artikel, tekstboek, chat- of forumbericht enzovoort. - Kan getallen, data, namen, eigen namen enz. gebruiken om het onderwerp van een tekst te bepalen. - Kan korte, duidelijk geschreven boodschappen en instructies begrijpen door de delen die hij of zij begrijpt uit de versies in <i>verschillende talen</i> aan elkaar te passen.	- Kan op basis van koppen en titels voorspellingen maken over de inhoud van een tekst. - Kan een redenering of een reeks gebeurtenissen in een verhaal volgen door zich te richten op veel voorkomende logische verbindingswoorden (bijv. <i>echter, omdat</i>) en verbindingswoorden van tijd (bijv. <i>daarna, eerder</i>). - Kan de boodschap van een tekst afleiden door begrip van teksten over hetzelfde thema uit andere talen (bijv. kort nieuws, museumbrochures, onlinerecensies). B1+ - Kan verschillende typen verbindingswoorden (numeriek, temporeel, logisch) en de rol van sleutelalinea's gebruiken om de argumentatie in een tekst beter te kunnen begrijpen. - Kan de betekenis van een onderdeel van een tekst veralgemeniseren naar de hele tekst.	- Kan uiteenlopende strategieën gebruiken om tot tekstbegrip te komen, waaronder het letten op hoofdpunten. - Kan leesverwachtingen evalueren en waar nodig eigen interpretaties herzien. - Kan uiteenlopende strategieën gebruiken om tot begrip te komen, waaronder het controleren van het eigen inzicht aan de hand van contextgegevens.

	A1	A2	B1	B2
Woordafleid-strategieën	Pre A1: - Kan de betekenis van een onbekend woord achterhalen op basis van een begeleidend plaatje of pictogram. - Kan de betekenis van een onbekend woord voor een concrete handeling of een concreet voorwerp achterhalen in een zeer eenvoudige tekst over een vertrouwd alledaags onderwerp. - Kan de waarschijnlijke betekenis van een onbekend woord raden dat lijkt op een woord uit de eigen taal (<i>haus/huis/house</i>).	- Kan eigen begrip van de algemene betekenis van korte teksten over alledaagse, concrete onderwerpen gebruiken om de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden af te leiden uit de context. - Kan de betekenis en functie van onbekende standaarduitdrukkingen achterhalen op basis van hun plaats in een geschreven tekst (bijvoorbeeld aan het begin of eind van een brief). A2+: - Kan begrip van korte teksten over alledaagse, concrete onderwerpen inzetten om de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden af te leiden uit de context. - Kan herkennen van bekende woorden gebruiken om de betekenis van onbekende woorden af te leiden in korte uitdrukkingen in alledaagse contexten.	- Kan de betekenis van zo nu en dan voorkomende onbekende woorden afleiden uit de context en de betekenis van zinnen herleiden wanneer het besproken onderwerp bekend is. - Kan de waarschijnlijke betekenis van onbekende woorden in een schriftelijke tekst afleiden door de delen te herkennen waaruit ze zijn opgebouwd (bijvoorbeeld stam, lexicale elementen, voor- en achtervoegsels). B1+: - Kan niet-vertrouwde woorden over onderwerpen uit het eigen vak- en interessegebied herkennen aan de context. - Kan de betekenis van toevallig onbekende woorden en zinnen afleiden uit de context bij vertrouwde onderwerpen.	Idem
Gebruik van hulpmiddelen	Kan tweetalige (online) woordenlijsten of vertaalsites redelijk gebruiken.	Kan tweetalige (online) woordenboeken gebruiken om woordbegrip te controleren.	Kan digitale technologie zoals internet en zoekmachines gebruiken om woord- en zinsbegrip te controleren.	Kan van minder frequente woorden en uitdrukkingen de betekenis controleren door websites, (online) fora en eentalige woordenboeken te gebruiken.

Schrijfvaardigheid

Doelen ⁶

	 A1 Kan eenvoudige op zichzelf staande frasen en zinnen schrijven.			 A2 Kan een reeks eenvoudige frasen en zinnen schrijven, verbonden door simpele voegwoorden als 'en', 'maar' en 'omdat'.		 B1 Kan heldere samenhangende teksten schrijven over allerlei vertrouwde onderwerpen binnen eigen interessegebied door een reeks kortere elementen lineair met elkaar te verbinden. B2 Kan heldere gedetailleerde teksten schrijven over allerlei onderwerpen binnen eigen interessegebied, waarin informatie en argumenten uit verschillende bronnen worden bijeengevoegd en beoordeeld.		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A1 Correspondentie: Kan een korte, eenvoudige (digitale) kaart met een wens of groet schrijven.	Begrijpt dat je met schrijven kunt communiceren. Maakt tekening, waar de leerkracht verhaal bij schrijft.	'Schrijft' briefjes en kaartjes naar mensen in eigen omgeving, bijv. bij verjaardag, ziekte, geboorte of 'zomaar'.	Schrijft kaartje aan zieke medeleerling of aan de hoofdpersoon van een prentenboek.	Schrijft ansichtkaart met vakantiegroet, felicitatiekaart of wenskaart (nieuwjaar of kerst) aan bekenden.				
A1 Correspondentie: Kan een kort, eenvoudig berichtje via sms, e-mail of andere sociale media schrijven om een afspraak te bevestigen of af te zeggen.	Ervaart dat tekenen en tekens produceren mogelijkheden bieden tot communicatie.	Dicteert aan leerkracht briefje of kaartje voor zieke klasgenoot.	Dicteert gezamenlijk een berichtje aan de leerkracht om bijv. een afspraak te bevestigen, met aandacht voor begroeting en afsluiting.	Bevestigt afspraak met vriendje: datum, tijd, plaats. Gebruikt in app of sms uitdrukkingen die mondeling worden beheerst.				

⁶ Taalcompetenties zijn opgenomen op pagina 78.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2 Correspondentie: Kan een eenvoudig persoonlijk briefje schrijven via de post, e-mail of via andere sociale media.				Schrijft korte zinnen om iemand te bedanken voor geboden hulp, een cadeautje, een uitnodiging. Vertelt of vraagt iets: over het weer, over dagelijkse zaken. Schrijft een eenvoudig bericht op e-card.	Maakt kort en eenvoudig verslag van reis of verblijf tijdens vakantie. Geeft met een paar korte zinnen commentaar bij een foto. Schrijft een eenvoudige email over zichzelf of om vraag te stellen of voorstel te doen. Maakt online afspraak.	Stelt begeleidend briefje op bij het opsturen van een pakje, folder of document.	Introduceert zichzelf via post, e-mail of via andere sociale media.	Schrijft van een klachtenbrief. Geeft via een 'post' een korte reactie op een mening/ klacht over een dagelijks onderwerp.
A2 Correspondentie: Kan aan een eenvoudige chatsessie deelnemen.					Meldt zichzelf aan, zoekt gesprekspartner en maakt contact. Vraagt chatpartner om informatie zoals leeftijd, welke school, broers of zussen.	Reageert op Facebook op de sportdag.	Neemt via Whatsapp deel aan een groepsgesprek.	Wisselt met chatpartner informatie uit over vrijetijdsbesteding, interesses en idolen.
A2+ Correspondentie: Kan informatie uitwisselen via tekstbericht, e-mail of in korte brieven om antwoord te geven op vragen (bijvoorbeeld over een nieuw product of een nieuwe activiteit).					Bevestigt online afgesproken datum. Geeft in enkele zinnen commentaar bij foto.	Stelt zich in online-conversatie voor, stelt en beantwoordt vragen over voorspelbare alledaagse onderwerpen, mits er genoeg tijd is om antwoorden te formuleren en er slechts één gesprekspartner tegelijkertijd is.	Gebruikt standaarduitdrukkingen in reactie op routineproblemen tijdens online-transacties (bijv. m.b.t. speciale aanbiedingen, leverdata etc.).	Maakt kort, eenvoudig verslag van een reis of verblijf tijdens vakantie.

Schrijfvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1 Correspondentie: Kan (persoonlijke) brieven en e-mails schrijven of gebruikmaken van andere vormen van sociale media waarin ervaringen, gevoelens en gebeurtenissen enigszins gedetailleerd worden beschreven.						Schrijft bedankbriefje na afloop van een bezoek. Geeft aan waarom iets heel leuk of niet leuk was.	Beschrijft aan vakantie-vriend(in) wat er is gebeurd of gedaan sinds de laatste ontmoeting. Schrijft correspondentievriend(in) over relatie met ouders, mening over school, over verliefd zijn.	Schrijft of reageert op een eenvoudige klachtenbrief. Stelt een eenvoudige sollicitatiebrief (voor stage, au pair of vakantiebaan) op met beknopt cv.
B1 Correspondentie: Kan op advertenties reageren.						Reageert op een advertentie. Bestelt online goederen, vraagt lidmaatschap aan.	Vraagt specifiekere informatie aan over aangeboden stageplaats of au pair plek.	Geeft specifiekere informatie over vervolgopleiding en kenmerken van nieuwe woonomgeving.
B1 Correspondentie: Kan deelnemen aan discussies over bekende thema's of over thema's uit het interessegebied via sociale media zoals internet.						Reageert op gekozen onderwerp: reageert en geeft mening over aflevering Klokhuis of 10-minuten journaal.	Wisselt in (online) nieuwsgroep informatie uit over vrijetijdsbesteding of geeft mening over onderwerp en reageert op mening van anderen. Tekst kan worden voorbereid met (online) hulpmiddelen.	Wisselt in chatsessie informatie uit m.b.t. schrijfproces of boekpresentatie. Levert begrijpelijke bijdrage aan online discussie, mits tekst kan worden voorbereid met (online) hulpmiddelen.

Schrijfvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1+ Correspondentie: Kan persoonlijke brieven schrijven waarin nieuws wordt overgebracht en gedachten over abstracte of culturele onderwerpen worden uitgedrukt.							Schrijft brief over een onlinewebsite van een museum.	Spreekt verwachtingen uit over een bezoek aan een popconcert of film, tentoonstelling van de bibliotheek.
B2 Correspondentie: Kan brieven schrijven waaruit gradaties van emotie spreken, waarin het persoonlijke belang van gebeurtenissen en ervaringen wordt benadrukt.								Schrijft vriend(in) wat het betekent dat beste vriend(in) naar een ander eiland of land gaat verhuizen.
B2 Correspondentie: Kan formele e-mails en brieven schrijven om iemand uit te nodigen of te bedanken of excuses aan te bieden en hierbij het passende register en de juiste conventies gebruiken.								Bedankt stagebegeleider voor alle hulp en goede raad en vertelt waar het meest van is geleerd.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A1 Notities, berichten, formulieren: Kan een eenvoudig formulier invullen.		Schrijft naam (op tekening, cadeau).	Vult naam en leeftijd in op verjaardagskalender.	Vult eenvoudig formulier in (naam, eiland, leeftijd, adres).				
A1 Notities, berichten, formulieren: Kan zeer korte en eenvoudige notities maken.	Krabbelt bij tekeningen. Vult eigen naam in.	Maakt lijstjes die bestaan uit illustraties (bijv. boodschappenlijstje).	Maakt verlanglijstje.	Noteert datum, tijd en plaats van afspraak, activiteit of uitstapje. Stelt eenvoudig 'to-do-lijstje' op.				
A1 Notities, berichten, formulieren: Kan een eenvoudige lijst met vragen over zichzelf invullen.			Vult vragenlijst in over uiterlijk.	Vult vragenlijst in over gezinssamenstelling, woonomstandigheden of vrijetijdsbesteding.				
A2 Notities, berichten, formulieren: Kan standaardformulieren invullen.				Vult bon om iets aan te vragen in, ook op internet.	Vult formulier voor school- of sportactiviteit in.	Vult formulier voor GGD in. Vult beoordelingsformulier voor een opdracht in.	Vult formulier m.b.t een klacht of reparatieverzoek in.	Vult standaardformulier in m.b.t. inschrijving vervolgstudie of open dag.
A2 Notities, berichten, formulieren: Kan eenvoudige en korte notities maken voor zichzelf.					Maakt korte notities met betrekking tot huiswerk.	Maakt korte notities m.b.t. introductiedagen.	Maakt korte notities over presentatie van klasgenoot.	Maakt korte notities bij een film over een onderwerp uit het dagelijks leven (bijv. leven van jongeren in een ander land).

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A2 Notities, berichten, formulieren: Kan eenvoudige en korte notities maken voor anderen.					Noteert een telefonisch doorgegeven boodschap in trefwoorden voor huisgenoot.	Hangt briefje op het prikbord met de vraag of iemand iets gevonden heeft of om partners zoeken om bijvoorbeeld te volleyballen.	Geeft in een korte notitie aan wat van iemand wordt verwacht (bijv. voor gezamenlijke schoolopdracht).	Schrijft korte feedback over presentatie van een klasgenoot.
A2 Notities, berichten, formulieren: Kan korte, eenvoudige berichten schrijven over zaken van direct belang.					Stelt advertentie op over vermist huisdier.	Noteert route voor Nederlandstalige gast.	Plaatst korte positieve of negatieve opmerking online over ingesloten links en media.	Verzet een afspraak en legt uit waarom afspraak is verzet.
B1 Notities, berichten, formulieren: Kan notities en berichten schrijven die eenvoudige informatie bevatten die van direct belang is voor vrienden, leerkrachten en anderen die een rol in dagelijks leven spelen. Kan daarbij begrijpelijk de punten overbrengen waarvan hij of zij vindt dat ze belangrijk zijn.						Schrijft de belangrijkste informatie uit een Nieuwsbegrip-opdracht of kort videofragment (uit bijv. Jeugdjournaal) op om te verwerken in een werkstuk.	Neemt telefoon aan en noteert boodschap.	Maakt tijdens les op school aantekeningen en/of samenvatting.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1 Notities, berichten, formulieren: Kan formulieren waarin meer informatie gevraagd wordt, gedetailleerd invullen.						Vult inschrijfformulier van bibliotheek in.	Vult cv- of sollicitatie-formulier in.	Vult formulier m.b.t. inschrijving voor vervolgstudie of intakeformulier vervolgopleiding in. Maakt aantekeningen tijdens een eenduidige lezing.
B2 Notities, berichten, formulieren: Kan complexe persoonlijke of professionele berichten aannemen of achterlaten, mits hij of zij om verduidelijking of uitleg kan vragen.								Maakt aantekeningen bij aannemen van telefonisch bericht uit klantenservice klachtenlijn. Maakt tijdens een lezing over een onderwerp binnen interessegebied gedetailleerde aantekeningen die ook door anderen gebruikt kunnen worden.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
A1 Creatief schrijven: Kan in korte, eenvoudige zinnen eenvoudige zaken beschrijven.		Maakt met de klas een boek (leerlingen tekenen, leerkracht schrijft tekst van leerlingen erbij).	Schrijft woorden bij een foto of illustratie. Vult dialoog aan met ontbrekende zinnen.	Beschrijft een serie plaatjes in een test of taalles. Voegt een bijschrift aan een foto toe. Schrijft bij het maken van een klassenportret iets op over zichzelf of vriend(in).				
A2 Creatief schrijven: Kan in korte, eenvoudige zinnen een persoon beschrijven.				Beschrijft uiterlijk en biografische gegevens van aanwezige klasgenoot. Schrijft eenvoudig gedicht over mensen (elfje).	Beschrijft uiterlijk en biografische gegevens van een filmster, idool uit de popmuziek of sportheld.	Voor introductiedagen en leesdossier (fictie): beschrijft uiterlijk en biografische gegevens van zichzelf als onderdeel van eigen levensverhaal.	Beschrijft, als onderdeel van een boek- of filmverslag (fictie), de hoofdpersoon.	Beschrijft zichzelf, als onderdeel van cv.
A2+ Creatief schrijven: Kan schrijven over alledaagse aspecten van zijn of haar omgeving, in met elkaar verbonden zinnen.					Beschrijft een plaats op eigen eiland.	Maakt schrijfopdracht over de vakantie m.b.v. stappenplan.	Beschrijft wat leuk of minder leuk is op school.	Beschrijft wat wordt verwacht van vervolgopleiding.
A2+ Creatief schrijven: Kan zeer kort en elementair gebeurtenissen, activiteiten in het verleden en persoonlijke ervaringen beschrijven.					Beschrijft hoe introductiedag op middelbare school was.	Beschrijft hoe hij of zij vroeger was.	Schrijft verslag over kwaliteiten en waar nog aan moet worden gewerkt.	Beschrijft persoonlijke ervaringen die relevant zijn m.b.t. intakeformulier nieuwe opleiding.

Schrijfvaardigheid

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1 Creatief schrijven: Kan gedetailleerde beschrijvingen geven van bekende onderwerpen binnen het eigen interessegebied.						Schrijft artikel voor de schoolkrant met aandacht voor chronologische volgorde.	Beschrijft voor clubblad of schoolkrant voor- en nadelen van eigen woonplaats.	Beschrijft in een persoonlijke brief aan een vriend studiedoelen.
B1 Creatief schrijven: Kan verslag doen van ervaringen en daarbij gevoelens en reacties op gebeurtenissen beschrijven.						Beschrijft wat hij of zij vindt van een boek of film.	Doet in een blog verslag van stage.	Schrijft eenvoudige recensie over film of boek (in bijv. examendossier of leesverslag).
B1 Creatief schrijven: Kan een verhaal schrijven over een onderwerp dat hem of haar interesseert.						Maakt een verhaal af of schrijft een kort verhaal (vrij schrijven).	Schrijft mee aan een doorlopend verhaal (ook digitaal). Schrijft een dialoog bij een strip.	Schrijft op basis van een gegeven persoon, plaats of gebeurtenis een kort verhaal.
B2 Creatief schrijven: Kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen geven over een breed scala van onderwerpen uit eigen interessegebied.								Schrijft een recensie over een film, boek of toneelstuk.
B1 Verslagen en werkstukken: Kan een kort, eenvoudig verslag schrijven volgens een vast format.						Maakt een presentatie met illustraties en korte teksten.	Beschrijft wat gedaan, gezien en bezocht is tijdens de stageweken.	Beschrijft excursie voor Nederlandstalige partner of begeleider.

	A1			A2		B1/B2		
Doelen	Voorschools	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8	Klas 1-2	Klas 3-4	Klas 5
B1 Verslagen en werkstukken: Kan met enig vertrouwen verzamelde feitelijke informatie over vertrouwde alledaagse en niet-alledaagse zaken binnen zijn of haar vakgebied samenvatten, in een verslag opnemen en commentariëren.						N.a.v. een presentatie verslag maken en daarin voor- en nadelen van het onderwerp beschrijven.	Voorstel voor een excursie-programma (op grond van verstrekte toeristische informatie) voor Nederlandstalige partner opstellen.	Maakt verslag van gehouden straatinterviews. Werkt online interactief met partner of kleine groep aan project, mits er visuele hulpmiddelen (afbeelding, statistieken) zijn.
B1+ Verslagen en werkstukken: Kan korte, eenvoudige verslagen schrijven over belangwekkende onderwerpen.								Maakt kort verslag over een actualiteit uit nieuws of over gebeurtenis aan de hand van een foto.
B2 Verslagen en werkstukken: Kan een verslag schrijven of werkstuk maken waarin een argument wordt opgebouwd; kan redenen voor of tegen een bepaald standpunt noemen en voor-/nadelen van verschillende opties uitleggen.								Schrijft een essay over het recht op een fitnessruimte, in het kader van een project op school of een beleidsvergadering op het werk.
B2 Verslagen en werkstukken: Kan informatie en argumenten uit verschillende bronnen bijvoegen.								Maakt samenvatting van hoofdpunten van nieuwsberichten, vraaggesprekken of documentaires, met meningen, argumenten en discussiepunten.

Taalcompetenties: kenmerken van leerlingteksten

	A1	A2	B1	B2
Woordenschat (bereik)	Heeft een elementaire woordenschat die bestaat uit geïsoleerde woorden en frasen m.b.t. concrete situaties.	- Beschikt over voldoende woorden voor elementaire communicatiebehoeften en primaire levensbehoeften. A2+: - Beschikt over voldoende woorden om alledaagse handelingen m.b.t. vertrouwde situaties en onderwerpen uit te voeren.	- Heeft een goed woordenschatbereik m.b.t. vertrouwde onderwerpen en alledaagse situaties. - Beschikt over voldoende woorden om zich, met enige omschrijvingen, te uiten over de meeste onderwerpen uit het dagelijkse leven, zoals familie, hobby's en interesses, werk, reizen en actualiteiten.	- Heeft een goed woordenschatbereik voor zaken die verband houden met eigen vakgebied en de meeste algemene onderwerpen. - Kan de belangrijkste technische terminologie in eigen vakgebied begrijpen en gebruiken bij het bespreken van eigen specialisatie en andere deskundigen.
Woordenschat (beheersing)	-	Kan een beperkt repertoire hanteren m.b.t. concrete alledaagse behoeften.	- Beschikt over goede beheersing van elementaire woordenschat, al doen zich nog wel grote fouten voor als complexe gedachten worden verwoord of bij niet-vertrouwde onderwerpen en situaties. - Gebruikt een breed scala van eenvoudige woorden passend als het gaat om vertrouwde onderwerpen.	Heeft een hoge trefzekerheid in woordkeuze, al komen enige verwarring en onjuiste woordkeuze wel voor, maar zonder de communicatie in de weg te staan.
Grammaticale nauwkeurigheid	Toont beperkte beheersing van enkele eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen in een geleerd repertoire.	Gebruikt bepaalde eenvoudige constructies correct, maar maakt nog stelselmatig elementaire fouten; toch is het meestal wel duidelijk wat hij of zij probeert te zeggen.	- Gebruikt redelijk nauwkeurig veelgebruikte 'routines' en patronen in meer voorspelbare situaties. B1+: - Communiqueert redelijk nauwkeurig in vertrouwde omstandigheden; heeft over het algemeen een goede grammaticale beheersing hoewel met merkbare invloed vanuit de moedertaal. - Fouten komen voor, maar het is duidelijk wat hij of zij probeert uit te drukken.	- Toont een betrekkelijk grote beheersing van de grammatica. Maakt geen vergissingen die tot misverstand leiden. - Complexe structuren worden nog enigszins onnauwkeurig en op een starre manier gebruikt.

Schrijfvaardigheid

	A1	A2	B1	B2
Samenhang	-	-	Kan een eenvoudige, logische alinea-verdeling aanbrengen in een langere tekst.	Kan langere teksten structureren in duidelijke, logische alinea's.
Doel- en publiek-gerichtheid	Kan elementair sociaal contact leggen door de eenvoudigste alledaagse beleefdheidsvormen te gebruiken.	- Kan zeer korte sociale contacten hanteren en daarbij gebruikmaken van alledaagse beleefdheidsvormen. A2+: - Kan op eenvoudige maar doeltreffende wijze sociale contacten aangaan met de eenvoudigste gangbare uitdrukkingen en elementaire routines.	- Is zich bewust van de belangrijkste beleefdheidsconventies en handelt daarnaar. - Is zich bewust en let op tekenen van de belangrijkste verschillen in gewoonten, gebruiken, houdingen, waarden en overtuigingen tussen de betrokken gemeenschap en die van zichzelf.	- Kan zich in situaties op gepaste wijze uitdrukken en weet grote formuleringsfouten te vermijden. - Kan contact onderhouden met taalgebruikers van de doeltaal zonder hen aan te zetten zich anders te gedragen dan tegenover een vaardiger van de doeltaal.
Taalverzorging (spelling, interpunctie, lay-out)	- Kan vertrouwde woorden en korte frasen overschrijven, bijvoorbeeld eenvoudige aanwijzingen of instructies, namen van alledaagse dingen, namen van winkels en regelmatig gebruikte standaardzinnen. - Kan zijn of haar adres, nationaliteit, en andere persoonlijke gegevens spellen. - Kan elementaire leestekens gebruiken (bijvoorbeeld punten en vraagtekens).	- Kan korte zinnen over alledaagse onderwerpen overschrijven, bijvoorbeeld een routebeschrijving. - Kan fonetisch redelijk correct (maar niet noodzakelijkerwijs helemaal in de standaardspelling) korte woorden opschrijven uit eigen gesproken woordenschat.	- Kan heldere doorlopende tekst produceren die over het algemeen helemaal te begrijpen is. - Spelling, leestekengebruik en lay-out zijn veelal correct genoeg om te kunnen worden gevolgd.	- Kan heldere, doorlopende tekst produceren die voldoet aan de standaardconventies voor lay-out en alinea-indeling. - Spelling en leestekengebruik zijn redelijk correct maar kunnen invloeden hebben van de moedertaal.

N.B. De strategieën in het ERK hebben nagenoeg uitsluitend betrekking op mondelinge taalvaardigheid en hebben nauwelijks betrekking op de niveaus A1 en A2. Dat is de reden dat er voor schrijfvaardigheid geen strategieën opgenomen zijn.

Referenties

Council of Europe (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, assessment*. Cambridge University press.

Council of Europe (2017). *Common European Framework of Reference for languages: Learning, Teaching, Assessment*. Companion Volume with new descriptors.

Council of Europe (2020), *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment* – Companion volume.
Straatsbourg: Council of Europe Publishing.

Fasoglio, D., Jong, K. de, Trimbos, B., Tuin, D., & Beeker, A. (2015).
Taalprofielen 2015: herziene versie van Taalprofielen 2004. Enschede: SLO.

Hoogeveen, M., i.s.m. de werkgroep NVT (2016). *Doorlopende leerlijnen Nederlands als sterke vreemde taal*. Enschede: SLO.

Liemberg E. & D. Meijer (2004). *Taalprofielen*. Enschede: Nationaal bureau moderne vreemde talen.

Meijer, D. & Noijons, J. (red.) (2006). *Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen: Leren, Onderwijzen, beoordelen*. Nederlandse Taalunie

Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen: leren, onderwijzen, beoordelen. Aangevulde uitgave. Nederlandse Taalunie (2022).

SLO (z.j.) Het ERK. <https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/mvt/erk/>

Als landelijk expertisecentrum richt SLO zich op de ontwikkeling van het curriculum in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs in Nederland. We werken met het onderwijsveld aan de doelen, kaders en instrumenten waarmee scholen hun opdracht vanuit een eigen visie kunnen vervullen.

We brengen praktijk, beleid, maatschappelijke ontwikkelingen en onderzoek samen en stellen onze expertise beschikbaar aan onderwijs en overheid, bijvoorbeeld in de vorm van leerplannen, tools, voorbeeldlesmaterialen, conferenties en rapporten.

Bezoekadres
Stationsplein 1
3818 LE Amersfoort

Postadres
Postbus 502
3800 AM Amersfoort

T +31 (0)33 484 08 40
E info@slo.nl
W www.slo.nl

 [company/slo](https://company.slo.nl)
 [SLO_nl](https://twitter.com/SLO_nl)